

በአላህ ስም እጅግ በጣም ፍህፍህ በጣም አዛኝ በሆነው

የሐጅና ዑምራ ማብራርያ

አዘጋጅና አቅራቢ በሼኽ ጠላል ቢን አህመድ አል አቂል
ትርጉም ሰይፈዲን ሐበሻ ያሲን - ከጆዳ የዳዕዋ ማዕከል
እርምት በዶክተር ዓብድልጆሊል ሐሰን አሩሲ

መልዕክቱ የተውጣጠነው ኪነታሪ

- ተሰቂቅ ወልኢዲሕ በጄነራል ዐቢነ ቢን ባዝ
- ሲፈቱል ሐይ ወል ዑምራ በጄነራል መሐመድ ቢን ኦሰይሚን
- አሕላም ተዝተሰ ቢል መቃሚናት በጄነራል ዶ/ሪ ሳሊህ ቢን ፈውዛን
- ኪታብ ሐሰነል መስለም በጄነራል ሰዒድ ቢን ወሀና ቀሕማኔ
- ፊታዋ ለጅና ዳኢማ ለጅና ዳኢማ ሲል ቡሐስ ዓልሚያ

③ ملال بن أحمد العقبيل ١٤٢٣هـ

مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

العقبيل، ملال بن أحمد

دليل الحاج والمعتمر - ج ٥ -

٨٠ صفحة، ١٧×١٢ سم

ردمك: ٩٩٦٠-٤١-٩٦٤-٩

١ - الحج - مناسك ٢ - العمرة ٣ - العنوان

ديوي ٢٥٩.٥ ٢٣/٢٩١٧

رقم الإيداع: ٢٣/٢٩١٧

ردمك: ٩٩٦٠-٤١-٩٦٤-٩

مطوق الطبع محفوظة للمؤلف

هاتف: ١٣٩١٨٠٠ فاكس: ٦٩٨٦٣٥٥ جوال: ٥٥٦٤٨٦٥٩

ص. ب. ١٨٤٥٥ جدة ٢١٤١٥

المملكة العربية السعودية

የሐድና ዑምራ ማብራርያ

الْحَجَّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفْعَ
 وَلَا سُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَاتَفَعَلُوا مِنْ خَيْرٍ
 يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَكَرَّوْذُوا فَأَبْرَكْ خَيْرَ الزَّادِ النَّقْوَى وَاتَّقُوا
 يَحَاؤُلِي الْأَلْبَبِ ﴿١٧٧﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ
 تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ
 عَرَفَاتٍ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ
 وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْتَكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ
 لَمَنِ الضَّالِّينَ ﴿١٧٨﴾ ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ
 النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٧٩﴾
 فَإِذَا أَفَضْتُمْ مَتَسَكَّكُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ
 آبَاءَكُمْ أَوْ أَشْدَّ ذِكْرًا فَمَنْ الْكَاسِ مِنْ
 يَقُولُ رَبَّنَا الْإِنْسَانُ فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ
 خَلْقٍ ﴿١٨٠﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا الْإِنْسَانُ فِي الدُّنْيَا
 حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٨١﴾
 أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٨٢﴾

መቅደም

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

እቅማቸው በፈቀዱ ባሮቹ ላይ ወደ አላህ ቤት ሐረም ሐጅን ግዴታ አድርጎ ሐጃቸው ለተዋጣላቸው ምንዳውን የወንጀልንና የጥፋት ማዘሻ ያደረገው አላህ ምስጋና ይገባው። ለአላህ ጥሪ ምላሽ በመስጠት ለበይክ ብለው ጠዋፍና ስዕይ ካደረጉት ሁሉ በላጭ በሆኑትና በተመረጡት ነብዩ መሐመድ ሰላምና ሰላት ለላቸው ፤ ለቤተሰቦቻቸው ፤ ለሰሐቦቻቸውና በላቸው እየተዳኘ በመልካም ለተከተላቸው ሁሉ ይሁን ።

በመቀጠል ፦ ወድ ወንድሜ ሐጅ ሆይ እንኳን ወደዚህ ወደተከበረው ሃገር በሰላም መጣህ እያልኩኝ ሐጅና ዑምራህ አላህ በሚፈልገው መልኩ እንዲሆንና ሐጅህንም አላህ ተቀብለው በመልካም ሥራ ሚዛናችሁ ላይ እንዲያደርግልህ እለምንዋልሁ ።

ወደ አላህ ቤት ያቀናህ ወንድሜ ሆይ ለሁሉም ተሳፋሪ መሪና ለሁሉም ጉዞ ፋና እንዳለው ሁሉ የሐጃጆችም መሪ ነብዩ መሐመድ (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሲሆኑ የጉዞውም ፋና መመርያቸውና ሱናቸው ነው ለዚህም ነው እሳቸው የሐጅ (ሥራዎቻችሁን ከኔ ውሰዱ) ያሉት ።

ስለዚህ ወደ አላህ ቤት ለሐጅና ዑምራ ያቀና ሁሉ ታስማኒነት ካላቸው ስለ ሐጅና ዑምራ የሚያብራሩ መፅሐፎች አማካኝነት ስለ ሐጅና ዑምራ ማወቅ ሲኖርበት በሚያምታቱ ጉዳዮች የዕውቀት ባለቤቶችን መጠየቅ ይገባዋል።

የተከበርከው ሐጅ ሆይ ይህ ፊትለፊትህ የምታየው መፅሐፍ ማብራሪያው ግልፅ ሆኖ በስዕላዊ መግለጫ ተደግፎ በአዲስ መልክ የተዘጋጀ በመሆኑ የሐጅንና ዑምራ አፈፃፀም በቀላሉ ልትረዳበት ትችላለህ። ስለዚህ ይህቺን መፅሐፍ የሐጅና ዑምራህን አፈፃፀም መሪ እድርገህ እየተጠቀምክ ባልገቡህ ጉዳዮች ላይ በሳዑዲ አረቢያ የእስልምና ጉዳዮች ሚኒስቴር ሃላፊነቱን በመውሰድ የምትፈልገውን ሁሉ ሊያገለግልህ ተዘጋጅቷል ይኸውም ሐጅ ላይ በተለያዩ ጣቢያዎች ላይ ባሉ ትናንሽ ቤቶች ውስጥ የምትጠይቃቸው የዕውቀት ባለቤቶችን ታገኛለህ አላህም በቁርአኑ ፦

فَسَلُّواْ أَهْلَ الْذِّكْرِ إِن كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

ትርጉም ((... የማታውቁትም ብትሾኑ የዕውቀትን ባለቤቶች ጠይቁ)) ብሏልና :: አል ነፃል - 43

ከማጠቃለሉ በፊት ይህን የሐድና የዑምራ መመርያ መፅሐፍ ላዘጋጀው ለወንድሜ ለሼኽ ጠላል ቢን አህመድ አል ዓቂል የከበረ ምስጋናዬን እያቀረብኩ በዚህ መፅሐፍም ሆነ በሌላ መስክ ለሚያደርጋቸው ጥረቶች በመልካም ሥራው ሚዛን ላይ እንዲሰፍርላት አላህን እስምነዋለሁ፡፡ በተጨማሪ ለሐጃጆች የዲን መልዕክት የያዙ ሕትመቶችን የሚያድሰው ጅዳ የሚገኙት የሼኽ ጠላል የሥራ ባልደረቦቹና ባጠቃላይ ለኮሚቴው ለዚህ ለተባረከው ሥራቸው አላህ ምንዳውን ይስጣቸው አላለሁ፡፡

የአላህ ቤት እንግዳ የሆንክ ሐጅ ሆይ ሌላው የማስተላልፈው ጉዳይ እንተንም ሆነ እራሴን አደራ የምለው ይህንን ውድ ጊዜህን በመሻማት በእንግድነት ወደቀረብኩት ጌታህ የሚወደውን ሥራ ብቻ በመሥራት የተከበረው ቤቱን በማተላት አላህን ከሚያስቆጡ ሥራዎች መቆጠብ ይገባሃል፡፡ አላህም በቁርአን ሲያስጠነቅቅ፡-

وَمَنْ يُدْرِ فِيهِ بِالْحَكَايَ يُظَلِّمْ نَفْسَهُ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ

(025 ሄል)

ትርጉም ((... በሱም ውስጥ (በመስጂደል ሐረም ውስጥ ከትከክለኛ ው መንገድ) በመዘንበል በዳይ ሆኖ (ማንኛውንም ነገር) የሚፈልግ ሰው ከአላማሚ ቅጣት እናቀምስዋለን)) ይላል፡፡ አልሐጅ - 25
በመጨረሻ ሐጅህ የተዋጣላት (መብሩር) ሥራህ የሚያስመለግንህ (መሽኩር) ወንጀልህም የተማረ እንዲሆን አላህን እስምነዋለሁ አላህም ከሁሉም በላይ አዋቂ ነው (አላሁ አዕለም)፡፡

ወሰላም አለይኩም ወራህመቱሊሂ ወበረካቱህ

በላዑዲ ዓረቢያ የእስልምና ጉዳዮች የፅቅፍ የዳዕዋና የኢረጃና ሚኒስቴር፡፡ ሲሊክ ዓፀዳልዓዚዝ ቢን መሐመድ አል አሸይኽ፡፡

ጥንታዊው ቤት (ሐረም)

ለዓለማቱ ጌታ ለአላህ ምስጋና ይገባው ሰላትና ሰላም ለኑብዩ መሐመድ ለቤተሰቦቻቸውና ለባልደረቦቻቸው ይሁን።

በመካከል ከተማ ሐረም መስጊድ ውስጥ የሚገኘው ካዕባ የአላህ ጥንታዊ ቤት ነው።

ካዕባ መስሊሞች የትም ቦታ ቢሆኑ ከልባቸው የማይጠፋ ሥፍራ ሲሆን ፊቶችና ልቦቻቸውም በቀን አምስት ጊዜ ወደ ካዕባ አዘረው ለአንዱ አምላክ ለአላህ ተናገሰውና ፈርተው ይሰግዳሉ ።

ጥንታዊው ቤት (ካዕባ) በኑብዩ ኢብራሂም ከተገነባበት ጊዜ ጀምሮ መስሊሞች በተከበረው ቤት ዙርያ ጠዋፍ ለማድረግና የሐጅ ሥርዓትን ለማካናወን ከሚኖሩበት እሩት ሽለቆ አቋርጠው ወደ መካ ይጎርፋሉ ።

ሰዎች ከባዕድ አምልኮ ተላቀው የፈጠራቸውን አንድ አምላክ አላህን ብቻ ፍፁም በሆነ በትክክለኛ እምነት በኢስላም ሊገዙት የመጀመርያው ጥንታዊው ቤት (ካዕባ) ተመሰረተ አላህም በቁርአን ሲገልፀው ፦

إِن أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ
فِيهِ ءَايَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ
حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ عَلِيمٌ

ትርጉም ((ለሰዎች (መጽሊያ) መጀመርያ የተኖረው ቤት ብሩክና ለዓለማት ሁሉ መመርያ ሲሆን ያ በበካህ (በመካ) ያለው ነው ፤ በውስጡም ግልፅ የሾኑ ታምራቶች የኢብራሂም መቆሚያም አለ (ውስጡም) የገባ ሰው ፀጥተኛ ይሆናል (ሰላምን ያገኛል) ለአላህም በሰዎች ላይ ወደርሱ መሄድን በቻለ ሁሉ ላይ ቤቱን መጎብኘት ግዴታ አለባቸው የካደም ሰው አላህ ከዓለማት ሁሉ የተብቃቃ ነው።))

የኢስላም መሠረቶች

የተከበራችሁ መስሊሞች

በቡኸረና መስሊም ሐዲስ ከነበዩ መሐመድ (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንደተረጋገጠው

« ኢስላም በአምስት መዓዘኖች ተገነባ » እነሱም

ከዚህ የምንረዳው ሐጅ ከኢስላም መሰረቶች አንዱ በመሆኑ እንድ መስሊም አቅሙ እያለው ሐጅ እስካላደረገ ድረስ እስልምናው ሙሉ አይሆንልትም፡፡

የአላህ እዝነቱ ሆኖ ሐጅ ለአንድ መስሊም በዕድሜ ልኩ ከአንድ ጊዜ በላይ ግዴታ አይሆንበትም፡፡

ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሐጅ ግዴታ (ፈርድ) መሆኑን ሲናገሩ አንድ ሰሐባ በየአሙቱ ነው ? ብሎ ጠየቃቸው

እሳቸውም (ሐጅ አንዴ ነው የደገመ ትርፍ (ተጠውዕ) ነው) አሉት

ሐዲስ ስሐባ

ሐጅ ሲደረግ ከይዩልኝ እና ከይስመልኝ ተጠንቅቆ ፍፁም ለአላህ መሆን አለበት፡፡

አላህም በሐዲስል ቁድስ ፡-

(እኔ ሲያሻርኩብኝ እቀናለሁ እንድ ሥራ ሰርቶ በእኔ ላይ ያሻረክ ከነሽርኩ እተወዋለሁ ብሎዋል)

ሐጅ ሲደረግ ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ባላቸው መሠረት መሆን አለበት ፡፡

እኛም መስሊም ወንድሞቻችንና እህቶቻችንን የምንመክረው ለሐጅ ጉዞ ከመነሳታቸው በፊት ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሐጅ እንዴት ነበር ያደረጉት? ብለው በደንብ መጠየቅና ማወቅ አለባቸው ፡፡

ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንዳዘዙት

(የሐጅና ዑምራ አፈፃፀም ከኔ ውስዱ) ብለዋል፡፡

ላኢላሃ ኢላላህ
መሐመድ ረሱሉላህ
ብሎ መመሥከር

የአምስት
ወቅት ሰላት
መስገድ

ከገዝብ ላይ
ዘካ ማውጣት

የረመዳንን
ወር መያም

ወደ አላህ
ቤት መከሐጅ
ማድረግ፡ ናቸው

የጉዞ ሥነ ሥርዓት

1. ሐጅና ዑምራ ለማድረግ የተነሳ ኒያውን አስተካክሎ ፍፁም ወደ አላህ ሊቃረብበት መሆን አለበት ሐጅ ሲነየት ለዱንያ ፣ ለጉራ ፣ ሐጂ ለመባል ፣ ለይዩልኝ እና ለይስሙልኝ እንዳይሆን መጠንቀቅ ያስፈልጋል ።
2. ለጉዞ የተነሳ ሰው ምንግዜም ቢሆን በንብረትና በዕዳ ጉዳይ ኑብዜ መባፍ ይገባዋል የሰዎችን የአደራ ንብረት የተቀበለ ከሆነ እራሱ ዘንድ እንዲቀመጥ ወይም እንዲመልስላቸው ለባለ አደራዎቹ ማስመረጥ አለበት።
3. ባለፈው በሰራቸው ወንጀሎች ተፀፅቶ መቶበትና ደግሞ ወንጀል ላለመፈፀም ዕኑ የሆነ አቋም መያዝ አለበት ።
4. ሰዎችን በድሏቸው ከሆነ ይቅርታ መጠየቅ ፣ ንብረታቸውን በግፍ የወሰደ ከሆነ መመለስ አለበት ።
5. ለሐጅና ዑምራ የሚያወጣው ወጪ ፍፁም ሐላል መሆን አለበት ምክንያቱም አላህ ከጉድለት ሁሉ የጠራ በመሆኑ የጠራን ሥራ ብቻ ነው የሚቀበለው ።
6. ከሁሉም ወንጀሎች መራቅ ይጠበቅበታል ይኸውም ፦ በምላሱም መጥፎ በመናገርና በሰውነቱ ግፍያ በመፍጠር ሰውን ያለመበደል ፣ ከሃሜትና ከገደኛ ጋር ከመጨቃጨቅ መቆጠብ ፣ ሁሉንም አይነት ውሸት መራቅ በተለይ በዲን ጉዳይ በማያውቀው ነገር አላህ እንዲህ ብሏል ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰላም) እንዲህ ብለዋል ብሎ መዋሸት ትልቅ ወንጀል ስለሆነ መጠንቀቅ ያስፈልጋል።

የተዘ ሥነ ሥርዓት

7. ሐጃጆች በሐጅና ዑምራ ዙሪያ ባሉ መመሪያዎች እርስ በርስ መስማማት አለባቸው።
8. መንገደኛ ተጋዥ ኢስላም ግዴታ ያደረገውን ሁሉ መፈፀም አለበት ። በተለይ ሰላትን በወቅቱ በጀምሳ መስገድ ፣ የቻለውን ያህል ቁርአን መቅራት ፣ ዜክር ማብዛት ፣ ዱዓ ማድረግ ፣ በንግግርም ሆነ በተግባር ለሰዎች መልካም ፀባይ ማሳየት ፣ የተቸገረን መርዳት ፣ ለመስሊሞች መራራት ፣ ለድሃ መመዕወት ፣ በመልካም እያዘዙ በመጥፎ መከልከል የመሳሰሉት ሁሉ የመስሊም ፀባዮቹ ናቸው።
9. መንገደኛ ከጉዞው በፊት በጥሩ ኢስላማዊ ሥነ - ምግባር የታነፁ ጋደኞች መምረጥ አለበት።
10. መስሊም መንገደኛ ፍፁም የሆነ መልካም ፀባይ መላበስ አለበት ይኸውም ። ትዕግስት ፣ ተበድሎ ማለፍ ፣ ይቅር መባባል ፣ መቻቻል ፣ አመለ ቀዝቃዛ መሆን ፣ ችኩል ያለመሆን ፣ መተናነስ ፣ መሰጋገን ፣ ንቁና ትጉህ መሆን ፣ መተዛዘን ፣ ጥንቁቅ ፣ ጨዋ ፣ ታማኝ ፣ ሥርዓት ያለው ፣ አላህን የሚፈራ ፣ መሆን ይጠበቅበታል።
11. መንገደኛ መስሊም ከቤቱ ሲወጣ አላህ ባዘዘው መሰረት ለቤተሰቦቹ አላህን እንዲፈሩ አደራ ማለት አለበት ።
12. መንገደኛ ከረሱል (ሰላሁ ዓለይሂ ወሰለም) የተገኙትን የመንገደኛ ዜክሮችና ዱዓዎችን በተቻለ መጠን በቃሉ መያዝ ይወደዳል።

አል ኢሕራም (ሐጅ ወይንም ዑምራ መነየት)

ኢሕራም የሐጅና ዑምራ የመጀመርያ ሥራ ነው። ኢህራም ወደ ሐጅና ዑምራ ሥራ (ጉሱክ) ለመግባት የሚደረግ ኒያ ነው። ወትቱም ለዑምራ አመቱን መሉ ሲሆን ለሐጅ ግን ኒያ የሚደረገው

የሸዋልና ዙልቲዒዳ መሉ ወርችና በዙልሐዲ አሥር ቀናት ናቸው። (ዙልሂዲ አሥር ሌሊቱ ብቻ ነው በሐጅ ጊዜያትት ውስጥ የሚጠቃለለው)

የሐጅና ዑምራ ሥራ የሚጀመረው ከተወሰኑት ክልሎች (ሚቃት) ላይ የኢሕራም ልብስ ለብሶ ኒያ በማድረግ ነው።

ሐጅና ዑምራ ለማድረግ የፈለገ በመርከብም ሆነ በሌላ መገገዣ ተጉዞ የኢሕራም ክልሎች (ሚቃት) እንደደረሰ መጀመርያ ከተሳካለት ገላውን ታየዋል ተብሎ ወንድ ነጭ የሆነ ብትን ጨርቆች በማዘጋጀት አንዱን ከወገብ በታች አሸርጦ አንደኛውን ከወገብ በላይ አጣፍቶ ይልብሳል። ለሌላ ግን ለኢሕራም

የተለየ ልብስ የላትም የሰውነቷን ቅርፅ የማያሳይ ከአጃና ከፈቷ በስተቀር መሉ ሰውነቷን የሚሸፍን የፈለገችውን እይነትና መልክ ያለው ልብስ መልበስ ትችላለች ባዕድ ወንድ መሀል ግን ፊቷን በጨርቅ ጣል አድርጋ መሸፈን አለባት።

በመቀጠልም ወንዶችም ሆኑ ሴቶች ለሐጅ ወይንም ለዑምራ በሚከተለው መልኩ ይነይታሉ

ለበይክ ማለት ከተጀመረ በኋላ ወደ ሐጅና ዑምራ ሥራ (ጉሱክ) ተገባ ማለት ነው።

— ሐጃጆች የሚገዙት በባሕር ወይንም በእውሮፕላን ከሆነ እንደተለመደው አብራሪዎች የሚቃት ክልል መድረሳቸውን ይናገራሉ። በዚህን ጊዜ ሐጃጆች የኢሕራም ልብሳቸውን ለብለው ተልቢያ በማለት ኢሕራም ያደርጋሉ (ኢሕራም ማለት ወደ ሐጅና ዑምራ ሥራ ለመግባት መነየት ወይንም መወሰን ማለት ነው)። ሐጃጆች ከፈለጉ ከቤታቸው ሲወጡ የኢሕራም ልብስ ለብለው ሚቃት ክልል ሲደርሱ ተልቢያ በማድረግ ወደ ሐጅና ዑምራ ሥራ መግባት ይችላሉ።

በተልቢያ ጊዜ ወንዶች ድምዳሜውን ከፍ ሲያደርጉ ሴቶች ግን ድምዳሜውን ለራሳቸው ብቻ እንዲሰማ አድርገው ተልቢያ ይላሉ።

ለበይክ ዑምራ - ዑምራ ብቻ ለሚያደርግ

መተመቱሳ ዑምራና ሐጅ ለየባቸው ለማድረግ ለበይክ ዑምራ መተመቱሳን ቢሃ ኢሳል ሐጅ ትርጉም (ኢወምራ በኋላ ኢሕራማን ፈትጌ ሐጅም ላደርግ ማለት ነው)

አል ታሪን (ለበይክ ዑምራ ውሐጅ) ዑምራና ሐጅ አንድ ላይ ላደርግ ማለት ነው

አል መፍሪድ ለበይክ ሐጅን ትርጉም ሐጅ ላደርግ

ከኢሕራም በፊት

ከኢሕራም በፊት የሚከተሉትን ማከናወን ይወደዳል

1. ጥፍርን መቆረጥ ፣ በብብትና በብልት እካባቢ ያለን ፀጉር መላጩት ወንዶች የክንፈር ሂምን ብቻ ማሳጠር።
2. ከተመቸ መሉ ገላን መታጠብ ሱና ነው

በወር አበባና በወሊድ ደም ላይ ያሉ ሴቶች ሳይተሩ ይታጠባሉ

3. ወንዶች ልብሳቸውን በሙሉ አውልቀው የኢሕራም ልብስ መልበስ ።
4. ሴት ፊቷ ላይ ያለውን ቡርቃ እና ኒቃብ አውልቃ ባዕድ ወንድ ባጋጠማት ጊዜ ከጭንቅሷቷ ወርዶ ፊቷን የሚሸፍን ሻሽ መስል ጨርቅ (ቪማር) ጣል ታደርጋለች።
5. ከትጥበት በኋላ ወንዶች ከኒያ በፊት የኢሕራም ልብሳቸውን ሳይነካ ገላቸውንና ፊታቸውን ቅባትም ሆነ ሽቶ መቀባባት ይችላሉ ።

በኢሕራም ወቅት የሚሰገድ ልዩ የሆነ ሰላት የለም

ሴቶች ከኢሕራም ኒያ በፊት ሽቃ የሌለው ቅባት መቀባት ይችላሉ

6. ከኢሕራም ልብስ በኋላ ተጥታ ወደ ሐጅና ዑምራ ሥራ (ጉሱክ) ነይቶ መግባት ኒያው በቃል ባይሆንም በልብ ካረፈ ቡቱ ነው የኢሕራሙ ኒያ ከፈርድ ሰላት በኋላ ቢሆን ይመረጣል ያለበለዚያም የውዳእ ሱና ሰላት ሰግዶ ኢሕራም ማድረግ ይቻላል። ሐጅ ወደኒም ዑምራ ለልላ ሰው ማድረግ የፈለገ የሰውጭውን ሥም ጦርቶ (ለበይክ ለእክል ማለት ይችላል)

የተልቢያ አባባል

((ለበይክ እላሁ መ ለበይክ ለበይክ ላሽሪክላክ ለበይክ ኢንል ሐምደ ወኒዕመተ ለክ ወልሙልክ ላሽሪክላክ))
ትርጉም ፡ እበት እላህ ሆይ እበት ፣ እበት ለእንተ ሸረክ የለህም ፣ እበት ምስጋና ፣ ዑምና ንግሥና ለእንተ ብቻ ነገረው ሚሸሪክህ የለም።

የተልቢያው ወቅት

ለዑምራ ከኢሕራም ኒያ እስከ ጠዋፍ መጀመርያ ድረስ ተልቢያ ሲባል ለሐጅ ከኢሕራም ኒያ እስከ የዲድ ቀን ጠዋት ጀመረቁል ዓቀባህ ሳይ ጠጠር እስከሚወረወርበት ሰዓት ድረስ ተልቢያ ይባላል

የኢትዮጵያ ክልሎች

ፈላጊ (ሰላሳሁ ዕለይሂ ወሰለም) ሐጃና ዑምራ ለሚፈልግ ዙሉ ኢትዮጵያም የሚደረግበትን አምስት ክልሎች (ሚታት) ጠቅሰዋል።

ክልሎችም

ቡል ሐሳይፋህ

— ቡል ሐሳይፋ ፡ የመዲናና በመዲና በቡል ለሚመጡ ሐጃጆች ኢትዮጵያም የሚያደርጉበት ክልል (ሚታት) ነው ። በአሁኑ ወቅት አብያር ዓለ በመባል ይታወቃል።

ከመነ 450 ኪ.ሜ. ይርቃል።

አል ጃሕፋህ

— አል ጃሕፋ ፡ የሻም ፣ የግብፅ ፣ የሞሮኮና በነሱ በቡል አቋርጠው ለሚመጡ ሐጃጆች ኢትዮጵያም የሚያደርጉበት ክልል ነው ይህ ክልል ለራሱም ከተማ ስለሚጠጋ በአሁኑ ወቅት ሐጃጆች ከራሱም ነው ኢትዮጵያም የሚደርጉት።

ከመነ 183 ኪ.ሜ. ይርቃል

ቀርናል መናዚል

— ቀርናል መናዚል ፡ የንጅድና በነሱ በቡል አቋርጠው ለሚመጡ ሐጃጆች ኢትዮጵያም የሚያደርጉበት ክልል ነው ። በአሁኑ ወቅት አስሳይል ከቢር በመባል ይታወቃል።

ከመነ 75 ኪ.ሜ. ይርቃል

የሰምሰም

— የሰምሰም ፡ የየመንና በነሱ በቡል አቋርጠው ለሚመጡ ሐጃጆች ኢትዮጵያም የሚያደርጉበት ክልል ነው ሰዎች በአሁኑ ወቅት አስሰዕድያ የሚባለው ቦታ ላይ ነው ኢትዮጵያም የሚያደርጉት።

ከመነ 92 ኪ.ሜ. ይርቃል።

ዛቱሂርቅ

— ዛቱሂርቅ ፡ የኢራቆችና በነሱ በቡል የሚያልፉ ሐጃጆች ኢትዮጵያም የሚያደርጉበት ክልል ነው

ከመነ 94 ኪ.ሜ. ይርቃል ።

ከላይ የተዘረዘሩት የኢትዮጵያ ክልሎች ያለኢትዮጵያ ያቋረጠ የሐጃ መንገዶች ወደ ክልሉ (ሚታት) መመለስ ግዴታው ነው ያለበትም እርድ ግዴታ ይሆንታል

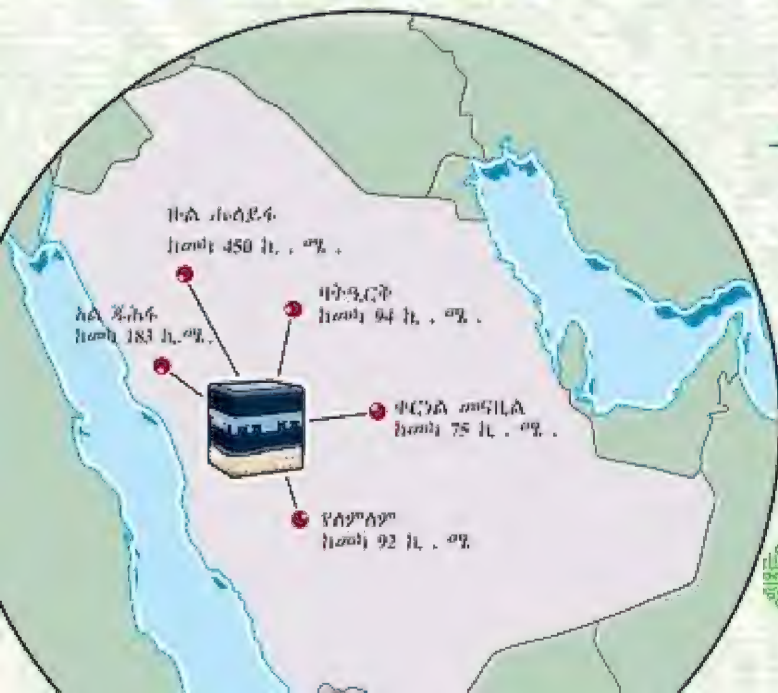
ፈገግ (ጠቃሚ ግንዛቤ) አገልግሎት

የሚታች ክልሎችን ሲያስረዱ (ሐጅና ዑምራ ሰሚረልግ ሰነድና (ለክልሉ ነጥሪዎች) እንዲያውም ክንዳውን ሳልሆኑ በነሱ በኩል ለሚመጡ) በማለት አብራርተዋል ::

— የመካከለኛ ነጥሪዎች ሐጅ ሰማድረግ ከቤታቸው አሕራም ሲያደርጉ ዑምራ ሰማድረግ ግን ከሐረም ክልል ውጪ ተንዲም ሄደው አሕራም ያደርጋሉ ::

— መኖሪያቸው ከሐረም ክልል ውጪ ከሚታች ክልሎች ውስጥ ያሉ ከተሞች እንደ ጅዳ ፣ ሙስተውራ ፣ በደር ፣ በሕራ ፣ ኡምሰላም ፣ አሸራ-አፅ ፣

የመሳሰሉት አካባቢዎች የሚኖሩ ሰዎች አሕራም የሚያደርጉት ባልብት ቦታ ሲሆን ሚታታቸውም መኖሪያቸው ነው::

ሰሜን

በኢትዮጵያ ወቅቱ የሚከሰቱ ነገሮች

ከሚታዩት ሐይና ዑምራ ለማድረግ ኢትዮጵያው ከተደረገ በኋላ የሚከሰቱ ነገሮች

● ፀጉርንም ሆነ ጥፍርን መቁረጥ ከልክል ነው ። በእጋዎቹ ፀጉር በነቀል ፣ ጥፍር በሰበር ወይም በመርሳትና ባለማወቅ ፀጉርንም ሆነ ጥፍርን መቁረጥ ምንም ችግር የለበትም ።

● ልብስንም ሆነ ሰውነትን ሽቶ መቀጣት ከልክል ነው ። ከኢትዮጵያው በፊት የተቀቡት ሽቶ ሽታው በሰውነት ላይ በቀር ምንም አይደለም የኢትዮጵያው ልብስ ላይ ግን የሽቶ ሽታ ካለ ማጠብ ያስፈልጋል ።

● ለሙሕረምም ሆነ ሙሕረም ላልሆነ ሰው የሐረም ክልል ውስጥ የዱር አራዊትን ማደንም ሆነ ማስበርገግ ከልክል ነው ።

● ለሙሕረምም ሆነ ሙሕረም ላልሆነ ሰው የሐረም ክልል ውስጥ ወፍ ዘራሽ የሆኑ ተክሎችን መቁረጥ ከልክል ነው ።

● ለሙሕረምም ሆነ ሙሕረም ላልሆነ ሰው የሐረም ክልል ውስጥ የወደቀን እቃ ገንዘብ የመሳሰሉትን ማንሳት ከልክል ነው ። (የወደቀን እቃ ባለቤቱን ለማፈላለግ ማንሳት ይፈቀዳል)

በኢሕራም ወቅት የሚከበሩ ነገሮች

● ሙሕረም የሆነ ሰው ለራሱም ሆነ ለሌላ ሰው ማጨትም ሆነ የጋብቻ ውል መፈፀም ፣ የማብረ - ሥጋ ግንኙነት መፈፀምም ሆነ በስሜት መተሻሸት ክልክል ነው።

ዑስማን (ፈዲየሷው አንሁ) እንዳወሩት ራሱል (ሰላሁ ዓለይሂ ወሰለሙ)

(ሙሕረም የሆነ ሰው ማግባት ፣ ማጋባትም ሆነ ማጨት አይፈቀድለትም) ብለዋል ።

ሙሕራም እንደዘገበት

● በኢሕራም ወቅት ሴት ለእጇ ጋንት ማጥለቅና ፊቷን በኒቃብ ወይም በቡርቃ መሸፈን ክልክል ነው ።

ነገር ግን ሴት በባዕድ ወንድ መሐል ስትሆን በሒማር (በሻሽ መሰል ብትን ጨርቅ) ፊቷን መሸፈን አለባት ።

ሴት በኢሕራም ወቅትም ሆነ ከኢሕራም ውጭ ፊቷንም ሆነ መላ ሰውነቷን ለባዕድ ወንድ መገለፅ የለባትም ።

● ሙሕረም የሆነ ወንድ የራስ ቅሱን በኢሕራም ልብስ መሸፈን ፣ ከፍያ ማድረግ ፣ ራስ ላይ መጠምጠም ክልክል ነው በመርሳት ጭንቅላቱን የተከናወነ እንዳስታወሰ ክንብንቡን ማንሳት አልበት ።

● ሙሕረም ወንድ ለሙሉም ሆነ ለክፈል ሰውነቱ የተሰፉ ልብሶችን እንደ ሰራ ፣ ኮት ፣ ቀሚስ ፣ ካልሰ ፣ ሽፍን ጫማ የመሳሰሉትን መልበስ ክልክል ነው ።

(በኢሕራም የሚሆን ብትን ጨርቅ ማግኘት ካልተቻለ የተሰፉ ልብሶችን መልበስ ፣ ነጠላ ጫማም ካልተገኘ ሽፍን ጫማ መጫማት ይቻላል)

ለውሐሪም የሚፈቅዱ የዘሮች

• ሰዓት

• የጆሮ ማዳመዳ

• ተለበት

• ነጠላጫማ

• መነፅር

• ቀበቶ

• በጃንጥላ መጠለል

• መከና ውስጥ መጠለል

• በራስ ላይ ፅቃ መሸከም

ሌሎች የሚፈቅዱ

- ቁፅልን ማሸን የእሕራም ልብስ ማጠባበቅ መቀየር

- የራስ ሆድንና ገላን መታጠብ

- ሙሕሪም ሳያውቅ ፀገር በካፋይበት ምንም አይደለም

- ሕጉን ባለማጠቅም ሆነ በመርላት የራስ ቅሬት የሸፈነ ወንድ

- እንዳጠቀ ወይም እንዳስታጠለ

ሽፋኑን ማንሳት ብቻ በቂ ነው ።

የሐጅና ዑምራ አደራረግ አይነቶች

ሦስቱ የሐጅና ዑምራ አፈፃፀም

ሐጅ ለማድረግ የፈለገ ከሦስቱ የሐጅ አደራረግ አይነቶች አንዱን መምረጥ ይቻላል ።

1	አተመቱሰ
	ዑምራ
	ሐጅ
	ሕርድ ግዴታ

ተመቱሰ ማለት በሐጅ ወራቶች በሰዓተ ሰዓትም ነድቶ ኢስራም ማድረግ ሲሆን የሐጅ ወራቶች ማለት ሸዋል። ዙልቂዳኝ እና በዙልቂዳ አስር ተኖች ናቸው ። ከኢስራም ኒያ በጊላ (ሰበይነ) ዑምራ መተመቱኝን በሃ ኢላል ሐጅ ይባላል ። ትርጉሙም ዑምራ አድርጎ እስከ ሐጅ ድረስ በኢስራም ወቅት የተነሳሰነውን ነገርን ተጠቅሜ ሐጅ ሲደርስ በድግሌ ኢስራም ሳደርግ ማለት ነው። በመቀጠል ለዑምራ ጠዋጥና ሰዕይ ካደረጉ በጊላ ወገርን እሳጥር። ኢስራም መፍታት። ዙልቂዳ ስምንት ሲደርስ ካሰቡት ዑታ ኢስራም አድርጎ ወደ ሚና በመሄድ የሐጅን ሥነ ሥርዓት ማካሄድ በዚህ ግዜ በግ ማረድ ግዴታ ያሳያል ለላው አማራጭ አንድ በሬ ወይንም ግመል አስባት ሰው ሆኖ ማረድ ይቻላል ። ማረድ ያልቻለ አሥር ቀን መቶም አስባት የመቶ ሦስት ቀን ሐጅ ላይ ሆኖ ሰባቱን ሃገሩ ሲመለስ ይታመማል።

2	ቂራን
	ዑምራና
	ሐጅ
	ማረድ ግዴታ

ቂራን ማለት ኢስራም አድርጎ ሐጅና ዑምራን አንድ ላይ ማድረግ ማለት ነው ። ኒያውም (ሰበይነ) ዑምራተን ወሐጃን) ማለት ሲሆን ። መነ አንደደረሱ ጠዋራው ቁዳምና ሰዕይ ማድረግ ሰዕይ ለዑምራም ለሐጅም ይሆናል ኢስራሙንም ሳይፈታ እስከ ዙልቂዳ ስምንት ቀይቶ ዙልቂዳ ስምንት የሐጅ ሥራን ለማካሄድ ወደ ሚና መሄዝ ማረድ ያለፈና መዝገቢያ የሚሰሩትን ሥራዎችን ከጠናቀቁ በጊላ ለጠዋራው ኢፋዳ ወደ መነ ሲመለሱ መጀመርያ ለዑምራና ለሐጅ ሰዕይ ስለተደረገ ሌላ ሰዕይ ማድረግ አይገባም በመቀጠል በግ ማረድ ግዴታ ሲሆን ማረድ ያልቻለ አሥር ቀን መቶም አስባት የመቶ ሦስት ቀን ሐጅ ላይ ሆኖ ሰባቱን ሃገሩ ሲመለስ ይታመማል።

3	ኢፍራድ
	ሐጅ ብቻ
	ማረድ ግዴታ አይሆንም

ኢፍራድ ማለት ለሐጅ ብቻ ኢስራም አድርጎ ሚታት ሲደርስ ለበይነ ሐጅን ይላል መነ አንደደረሱ የመዝገቢያ ጠዋቂ (ጠዋራው ቁዳም) እና የሐጅን ሰዕይ ያደርጋል የሐጅን ሰዕይ ከሚና መልስ ማድረግ ይቻላል ።

ከብት ላልነጻ የተመረጠው የሐጅ አደራረግ (ጉባኝ) ተመቱሰ ነው ። ረሱልም (ስለላሁ ዓለድሂ ወሰለም) ለስላሳዎቻቸው የመረጡት የሐጅ አደራረግ ተመቱሰ ነበር።

ሰለሐጅና ዑምራ ጠቅላላ ዕውቀት

ሙፍሪድ ሐጅ ብቻ	ቃሪን ሐጅና ዑምራ እንድላይ	ተመቱዕ ዑምራ አድርጎ ሐጅ ድረስ መፍታት
------------	-------------------	---------------------------

ሁሉም ኢሕራም ከሚታት ያደርጋሉ

1 የመግቢያ ጠዋፍ	የመግቢያ ጠዋፍ	የዑምራ ጠዋፍ
-------------	-----------	----------

2 ሰሐጅ ሰዕይ	ሰሐጅና ዑምራ ሰዕይ	ሰዑምራ ሰዕይ
-----------	--------------	----------

እስከ ዙልሒጃ ስምንት በኢሕራሙ ይቆያል በኢሕራም ወቅት ክልከሉችን ሁሉ ይክለከላል	እስከ ዙልሒጃ ስምንት በኢሕራሙ ይቆያል በኢሕራም ወቅት ክልከሉችን ሁሉ ይክለከላል	የራስ ፀጉርን ማሳጠር (ወይንም መላጫት) ኢሕራሙን ፈትቶ ክልከሉች ዙሉንብረ - ሥጋ ጨምሮ ይፈቀዳል የወመል ተርጉያ ሰሐጅ ዙልሒጃ ስምንት አህራም ያደርጋል
---	---	---

1 ሰሙፍሪድ የመግቢያ ጠዋፍ ሱና ስለሆነ ቢተወውም ምንም አይደለም

2 ሰሙፍሪድ የመግቢያ ጠዋፍ ብቻ አድርጎ ወደ ሚና ከሄደ ሲመለስ ከጠዋፈል አሩዳ በኋላ ሰዕይ ማድረግ ይገባዋል ።

ከፋና ደጉን መለየት የማይችሉ ሕፃናት ሐጅ ሲያደርጉ ኒያውን የሚያደርጉላቸው ወላጆቻቸው ሲሆኑ አዋቂ ሙሕሪም የተከለከለውን ሁሉ ይክለከላሉ በተለይ በጠዋፍ ወቅት ጡሐራ መሆን አለባቸው ጠዋፍ እንደ ሰላት ስለሆነ ጡሐራና ውዳዕ ግዴታ ነው። ከፋና ደጉን መለየት የሚችሉ ነገር ግን ለአካል መጠን ያልደረሱ ሕፃናት በወላጆቻቸው ፈቃድ ሐጅ ሲያደርጉ ሚታት ላይ እንደ አዋቂዎች መታጠብ መበጃጀትና የመሳሰሉትን ማድረግ አለባቸው።

የዑምራ አደራረግ

قال رسول الله ﷺ

العمره إلى العمرة

كفارة لما بينهما

والحج المبرور

ليس له جزاء الا الجنة

متفق عليه

ራሱል (ሰላላው ዓለይኛ ሠላም) (ከዑምራ አስከ ዑምራ
ያላው ጊዜ ያውገደል ማከሰኝ ነው ሐደል መብረር
(ተቀባይነት ያላው ሐደ) ምንጭ ያነት ነው) ባለዋል።

የዑምራ ጠዋቹ

ዑምራ ለማድረግ መከተል መከፈማ እንደሚረሱ

በዲያው ታዋቂው ወደ ጥንታዊው የአላህ ቤት መስጂደል ሐረም መሄዱ ይወደዳል መታጠቡ ግዴታ አይደለም ።

« መስጂደል ሐረም ሲገባ ቀኝ እግርን በማስቀደም ።»

እንደሚከተለው ይባላል

(አውቱዚላሂል ግዜም ወወጀውሁል ክሪም
ወሱልጣኑሁል ቀዲም ሚንሸይሳሂረጂም
ክላውሙ እፍታክ ሴ ክብሞ በ ረሰመቲክ)

ትርጉም (በሃያሱ ጌታ የተከበረ ፊትና የመሮ ስልጣን ባለቤት በሆነው አላህ

ክፍርጉሙ ሸይሟን ክፉት እጠቃሳሁ)
« አላህ ሆይ የእገዛት በርህን ክፈትልኝ »

ይህ ዓፄ ማንኛውም መስጊድ ሲገባ ይደረጋል

የዑምራ ሥራ ለመጀመር

ወደ ተከበርው ካዕባ በመሄድ ጠዋቹ ማድረግ ለወንድ በጠዋሬል ቁፋም ግዜ ብቻ የቀኝ ትከሻን ግልፅ ማድረግ ሱና ነው ።

ለላው በዑምራ ወቅት

ጠዋቹ ሲደረግ ካዕባን ሰባት ግዜ መሞር ሲሆን ዙሩ የሚጀምረው ከሐጀረል አስወድ ነው ።

— በጠዋቹ ግዜ የተመቸው ሐጀረል አስወድን መሳም ይችላል ካልተመቸው በርቀት አላህ አከበር በማለት እጁን አንስቶ ያመለክታል በተረፈ ሰው በበዛበት ግዜ ሐጀረል አስወድን ለመሳም ብሎ ከመስለሞች ጋር መጋፋት መሰደደብና መደባደብ ትልቅ ስህተት ነው ።

የዑምራ ጠዋቱ

ጠዋቱን በመቀጠል

– በካዕባ ዙርያ ጠዋቱ በሚደረግበት ጊዜ አላህን እያወሱ እስቲግፋርና የፈለጉትን ዐይነት ዱዓ እያደረጉ ቁርአን እየተሩ ሰባት ጊዜ ይቦራል ።

– በተወሰኑ ዱዓዎች ብቻ ድምፅን ከፍ አድርጎ ዚክር ማለት ጠዋቱ የሚያደርጉ ሰዎችን መረበሽ ስለሆነ ስህተት ነው ።

በጠዋቱ ጊዜ ሩክነል የማኒ ሰደረስ

ሩክነል የማኒ የሚባለው የካዕባው ማዕዘን ሰደረስ ከተመቸ በእጅ አመላክቶ ሰላም ማለቱ ብቻ በቂ ነው ። ሩክነል የማኒን መሰምና መደባበስ የረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሱና አይደለም፡፡ ካልተመቸ ሰላም ማለቱ ቢቀርም ምንም አይደለም፡፡

ዋና ሱናው በጠዋቱ ጊዜ ሩክነል የማኒና ሐጃረር አስወድ መካከል ሰደረስ ።

رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقَدْ آذَاكَ النَّارُ

سورة البقرة

((ረቡና አቲና ፊዱንያ ሐሰነቱን ወፊል አኸረቲ ሐሰነቱን ወቲና አሳበናር)) ይባላል

በዚህ መልኩ ዑምራው ይካሄዳል

– ከላይ በተብራራው መሠረት ከሐጃረል አስወድ ተጀምሮ ዞሮ ሐጃረል አስወድ ሰደረስ አንድ ዙር እየተባለ ሰባት ዙር ይቦራል ።

– በጠዋራል ቁዱም ጊዜ ብቻ ለወንድ የመጀመሪያ ሦስት ዙሮችን ፈጠን ፈጠን እያሉ መጠወፍ ሱና ነው ።

AREA 1102

ሩክነል የጫካ

ANSWER

4.2.2.6 **h0008:**

ଅମୃତ ୩.୦୮.୧୭

02. 04:

ጠዋና ሚጅመረው ከሃጀረል አስመድ ሲሆን የሚጠናቀቀውም ሐጀረል አስመድ ሳይ ነው።

በጠዋፍ ወቅት ስህተቶች

ካሳባው አጠገብ ክሐጀረል አሰወድ በግራ በኩል በአጭር የተገነባ ክልል የካሳባው ክልል በመሆኑ በጠዋፍ ጊዜ አንድ ላይ መዞር አለበት።

ሒጅር ማለት የካሳባው ክልል ነው

የካሳባን ማዕዘኖች በጠቅላላ ሰላም ማለት ግድግዳውን ፣ የካሳባን ጨርቅ ፣ መቃመ አብራሂምን ፣ መደባበስና መሳም ባጠቃላይ በሽሪዓው የማይታወቅም ፈጠራ ነው ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሲያደርጉት አልታየም ።

በጠዋፍ ጊዜ ሴቶችና ወንዶች ብተለይ ሐጀረል አሰወድና

መቃመ አብራሂም አገባቢ መገፋፋትና መተሻሸት አግባብ ስላልሆነ ከእንደዚህ አይነት የግራያ ቦታ ሰውን ላለመግፋት መጠንቀቅ ያስፈልጋል ።

ጠዋፍ እንደተጠናቀቀ የሚሰሩ ስራዎች

1ኛ - ወንዶች ግልሰ ያደረጉትን የቀኝ እጅ መሸፈን።

2ኛ - ከመቃመ አብራሂም ጀርባ ረከዓተይን ሰላት መስገድ ካልተመቸ ሐረም ውስጥ የተገኘው ቦታ መስገድ ይቻላል ።ይህም ሱና መ-አከዳ ነው ረከዐተይን ሲሰገድ በመጀመርያው ረከዓ ክፋቲሐ በኋላ

ሱረቱል ካፊናን **سُورَةُ الْكَافُرُونَ**

ሲቀራ ከሁለተኛው ረከዓ ፋቲሐ በኋላ

ሱረቱል ኢኸላስ ይቀራል። **سُورَةُ الْاِخْلَاصِ**

ከነዚህ ሌላ ምዕራፍ ቢቀራ ምንም አይደለም ።

የዑምራ ሰዕይ (ሰፋ መርዋ)

ጠዋፍ ከተጠናቀቀ በኋላ

— ሰዕይ ወደሚደረግበት ቦታ ሰዓት ግዜ ለመመላለስ ወደ ሰፋ ኮረብታ ይኬዳል ኮረብታው ላይ እንደደረሱ አላህ እንደሚመረው እንዲህ በማለት ይጀመራል ።

﴿إِنَّا لَصَافُّوَالْمُرُوْدِّمِنْ سَعَابِلَ﴾

((እኛሰፋ ወል መርወተ ሚን ሸዓኢረላህ))

የሰፋ ኮረብታ ላይ ወጥቶ

ፊትን ወደ ካዕባ በማዞር ሃያሉን አላህ እያመሰገኑ ሦስት ግዜ አላሁ ኦክበር በማለት እጆችን ዘርግቶ ዱዓ እያደረጉ እንዲህ ይባላል

((ላኢላሃ ኢሰላህ ዋሕደሁ ላሸሪከሰሁ ለሁል ሙልኩ ወለሁል ሐምዱ ወሁው ዓላ ኩሲ ሸይኢን ቀዲር))

— ትርጉሙ

((ከአላህ በስተቀር በሐቅ የማያመልኩት ጌታ የሰም አንድ ነው አጋርም የለውም — ግዛት ዑሉ የሱ ነው ምስጋናም ለሱ ነው እሱም በሁሉ ነገር ላይ የችሎታ ባለበት ነው))

ይህ ዘክር ሦስት ግዜ ይደጋግማል

— በሰፋ ላይ የፈለጉትን አይነት ዱዓ እስረዝምም ሆነ አላጥሮ ማድረግ

— በዱዓ ጊዜ በስተቀር በተክበራ ጊዜ እጆችን ዘርግቶ ወደ ካዕባ ማመላከት አግባብ አይደለም፡— ጠቁ ሐጂጆችና ዑምራ የሚያደርጉ ሰዎች ሰፋ ወይም መርዋ ኮረብታ ላይ ሆነው እጆቻቸውን እንስተው ወደ ካዕባው ሰላም ይላሉ ይህ መታረም ያለበት ስህተት ነው ።

ከሰፋ ኮረብታ በመውረድ

ወደ መርዋ ኮረብታ እየተጓዙ ሰራስ ለቤተሰቡና ለመስሊሞች የፈለጉትን ዱዓ ማድረግ።

— በሰፋ መርዋ መካከል ካሉት የመጀመርያው አረንጓዴ ምልክት ላይ እንደደረሱ ወንዶች ብቻ ያረማመዳቸውን ፍጥነት ይጨምራሉ

— የዑለተኛው አረንጓዴ ምልክት ሲደርሱ ፍጥነቱን ቀንሰው በዝግታ ይጓዛሉ።

መርዋ

የመርዋ ኮረብታ ሰደረስ

● የመርዋ ኮረብታ ሰደረስ ፊትን ወደ ካፖ ቦማዊ ልክ ሰፋ ኮረብታ ላይ የተባለውን ቢክር በመድገም የፈለጉትን ዱዓ በማድረግ ከመረዋ ወደ ሰፋ መጋዝ በሁለቱ አረንጓዴ ምልክቶች መሃል ሰደረስ እንደ መጀመርያው ወንዶች ያረማመዳቸውን ፍጥነት ይጨምራሉ ሰፋ ላይ ሰደረስ ሁለት ምልልስ አለቀ ማለት ነው በዚህ መልኩ ስባት ግዜ በመመሳሰስ ሰፋ ላይ የተጀመረው ምልልስ (ሰፊይ) መርዋ ላይ ይጠናቀቃል ።

● ሰፊይ ሰደረግ ሰባቱን ምልልስ ሳይጨርስ የደከመው ወይም የታመመ አረፍ ብሉ መቀጠል ወይም በጋራ ላይ ቁጭ ብሉ እየተገፉ ምልልሱን መጨረስ ይቻላል ።

✓ በወር አበባና በወሊድ ደም ላይ ላሉ ሴቶች የሚፈቀደው

● ጠዋፍ ማድረግ አይችሉም ሰፋ መርዋ ምልልስ ግን ከኮረም መስጊድ ውጪ ስለሆነ ይፈቀዳል

ግልሰ ስህተቶች

በአረንጓዴዎቹ ምልክቶች መሳከል ሴቶች መፍጠን የለባቸውም

● ሰፊዩን ከጨረሰ በኋላ ወንዶች ፀጉራቸውን በመሉ መላጨት ወይም በመሉ ማሳጠር አለባቸው ።

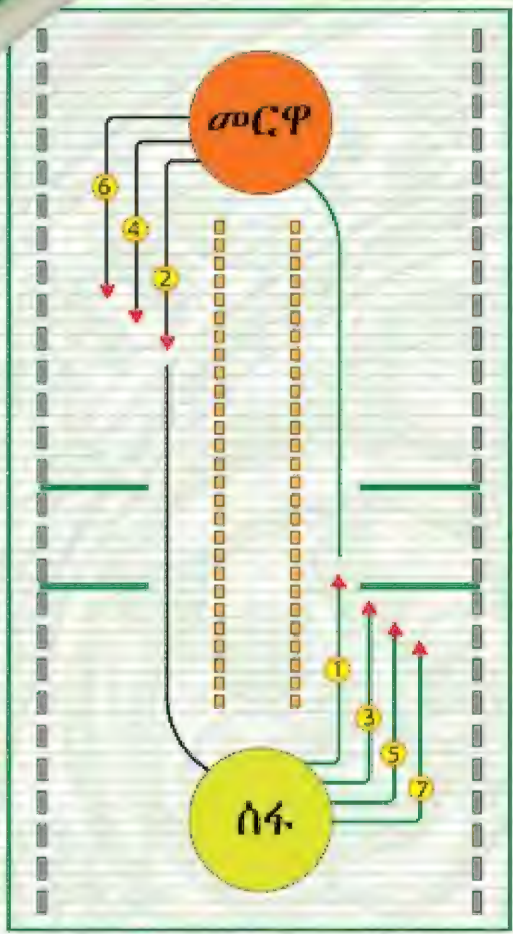
● ሴቶች ከመሉ ፀጉራቸው ሜፍ የጣት አንጋ ያህል መቆረጥ አለባቸው።

ከላይ በተብራራው መልኩ የዑምራ ሥራ ሲጠናቀቅ

በመጨረሻ በአብራራው ወቅት የተከለከሉ ነገሮች በመሉ ይፈቀዳሉ

ስዕል ከስፋ ተደምጦ መርዋ ላይ ይጠናቅቃል

መንደሩ የመገፈጥነብት አረንገጽጽው ክልል

የሐጅ አፈፃፀም

قال
من حج فلم يرفث ولم يفسق
رجع من ذنوبه
كيوم ولدته أمه
حسنة

ረሐሌ ስላለዎ ያለደሃ ወስለዎ

የዓለሙ ሥነ ስራ ስራዎችን ለማስታወቅ ሐጅ ያደርጋል
እንደሚባለው ሐጅ ከሆነው የሐጅ ደመወዝ ስራዎች አንዱ
አዲስ

የዙልሒጃ ስምንተኛው ቀን

የውመ ተርዊያ

— ዙልሒጃ ስምንት የሐጅ ሥራዎች ይጀመራሉ

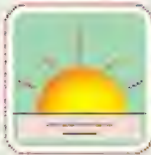
ቀኑም የውመል ተርዊያ ይባላል

በዚህ ቀን ተመቱሶ የሆነ ሰው ባለበት

ወይም በሰፈረበት ቦታ ኢሕራም ያደርጋል።

ሌሐጅ ኢሕራም ሲያደርግ ልክ ለሁሉም ኢሕራም ሲያደርግ ታጥቦ ፣ ተበጃጅቶ ፣ ሰግዶ እንዳደረገው ያደርጋል።

ከዙሁር በፊት

— ቃሪንና እና ሙፍሪድ የሆኑ በአሀራማቸው

ሰለቆዩ ኃላብት በታ ያለምንም ቅድመ ዙኒታ ይነሱ።

የዙሁር ዓሥር መቆራብና ዒሻ መስገድ

ተመቱሶ ቃሪንና ሙፍሪድ ሁሉም በእንድ ላይ ከዙሁር በፊት ወደ ሚና መንቀሳቀስ ይጀምራሉ።

ሚናም እንደደረሱ የዙሁር የአሥር የመግራብ እና የኢሻ ሰላቶች ሁሉንም በወትታቸው ሳያቆሩ በተናጠል ባለአራት ረከዓት ሰላቶችን ብቻ ወደ ሁለት በማሳጠር ይሰግዳሉ።

— ለዙልሒጃ ዘጠነኛው ቀን አጥቢያ ሌሊቱን እዛው ሚና ይታደራል።

— ከዙልሒጃ ስምንተኛው ቀን በተለያየ ምክንያት ሚና የገባ ዙልሒጃ ስምንት ጠዋት ላይ ኢሕራም ያደርጋል።

ሚና ማደር

— ዙልሒጃ ስምንት ሚና ማደር ከሐጅ ሰናዎች አንዱ ነው።

— ዙልሒጃ ዘጠኝ ሚና ላይ የፈጅር ሰላት ከተሰገደ በኋላ ወሐዶ እንደወጣች ሳይቻሉ በእርጋታ ወደ አረፋ ምድር ገዞ ይደረጋል።

— በገዞ ወቅት እየደጋጠ ተልቢያ በማድረግ አላህን ማውሳት ቁርአን መቅራትና የዓለማቱን ጌታ አላህን ማመስገን ይወደላል።

በፊልሚድ በጠነኛው ቀን

የዓረፋ ቀን

- ፀሐይ ከወጣችበት ወቅት ጀምሮ ፀሐይ እስክትጠልቅ ድረስ ዓረፋ ላይ መቆም ከሐጅ መሠረቶች አንዱ ነው ያሰሱም ሐጅ አይሟላም

ራሱል (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም)

ሐጅ ማለት ዐረፋ ነው

ብለዋል

ፀሐይ ስትወጣ ጀምሮ

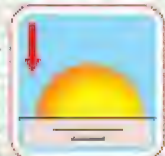
አቡ ዳውድና ተርጊዚ

የዓረፋ ቀን

- ፀሐይ ከወጣችባቸው ቀኖች ሁሉ የተመረጠው ነው
- በዚህ ቀን ሐጂዎች በሙሉ ወደ ዓረፋ ይጎርፋሉ
- በዚህ በተከበረው ቀን ሐጂዎች ፀሐይ ወጥታ እስክትጠልቅ ድረስ ዓረፋ ምድር ይቆማሉ
- አላህም በሐጂዎቹ በመደሰት የባሮቹን ዝና ለመላክነት ያንፀባርቃል

ፀሐይ እስክትጠልቅ ድረስ

ነብዩ (ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንዳሉት (ከቀኖች ሁሉ እንደ ዓረፋ ቀን አላህ ባሮቹን ከሌላት ነፃ የሚያወጣበት ቀን የሰም በዚህ ቀን ሃያሉ አላህ (ወደ ምድር) ወረድ በማለት የሐጂዎቹን ዝና ለመላክነት ያንፀባርቃል

ምን ይፈልጋሉ እነዚህ ?? ይላል

አላህን ፀጋውንና ደግነቱን እንለምነዋለን

የኩልታጃ ዘጠነኛ ቀን

የዓረፋ ቀን

ከዐረፋ ቀን ሱናዎች፡-

— ከተመቸ ነሚራ መስጊድ ውስጥ መግባት

— ዋናው የዓረፋ ክልል መግባትን ማረጋገጥ ። ዓረፋ ምድር ላይ የዓረፋን ክልልሎች የሚያመለክቱ ብዙ ምልክቶችና ሰሐዳዎች ይኖራሉ ፡ ይህ የዓረፋ ክልል በጠቅላላው መቆምያ (መውቁና) ነው በዚህ በተከበረው ቀን ሐጃጆች በተልብያ ፣ በዚክር ፣ እስቲግላር በማብዛት አላህን እያወደሱና እያመሰገኑ ፈጣሪያቸውን ፈርተውና ተናነሰው ለረሳቸው ፣ ለቤተሰባቸው ለልጆቻቸውና ለወንድሞቻቸው ለመስለሞች በጠቅላላ ዱዓ በማድረግ ጊዜያቸውን ይጠቀማሉ ።

ዐረፋ

የኩሉርና የዓስር ሰላት አንድ ላይ መስገድ

— የኩሉር ሰላት ሰደርስ ኢማሙ የሚያደርገውን ገጥባ ያዳምጣሉ በመቀጠል ኢማሙ ሐጃጆችን የኩሉርንና የዓስርን ሰላት አሳጥሮ በአንድ አባንና በሁለት ኢቃም ያስግዳቸዋል።

— ይህም ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንዳደረጉት ከኩሉርና ከዓስር ሰላቶች በፊትም ሆነ በኋላ ወይንም በመካከል ምንም ሰላት አልሰገዱም።

— ሐጃጆች በዚህ በተከበረ ቀን ምንዳቸውን ከሚያበላሹ ወይንም ከሚያላንሱ ስሕተቶችና ወንጀሎች መጠንቀቅ ይኖርባቸዋል ።

ቃሐይ እንደጠለቀች

መዝገብ መግቢያ

ግልፅ ስህተቶች

የዓረፋ ቀን ሐጃጆች ሊጠነቀቁባቸው የሚገቡ ብዙ ስህተቶች ይታያሉ ከነሱም በኋላ፡-

✖ አንዳንድ ሐጃጆች ከዓረፋ ክልል ውጪ በመስፈር ፀሐይ እስክትጠልቅ ድረስ ቆይተው የዓረፋ ክልል ሳይገቡ ቀጥታ ወደ መዝደሊፋ ይመለሳሉ እንደነዚህ አይነት ሐጃጆች ሐጃቸው ተበላሽ ማለት ነው ።

✖ ፀሐይ ከመጥለቋ በፊት የዓረፋን ክልል ለቆ መውጣት ክልክል ነው የረሱልንም (ሰላላሁ ንላይሂ ወሰለም) ሱና መቃረን ነው ።

ፀሐይ ከመጥለቋ በፊት የዓረፋን ክልል ለቆ የወጣ ማረድ (ደም) ግዴታ ይሆንበታል።

✖ የዓረፋ ተራራ ሜና ላይ በመውጣት ግናያና ትርምስ መፍጠር ስላት መስገድና ደንጋይ መደባበስ በእስላም የማይታወቅ ፈጠራ (ቤድዓ) ከመሆኑም አልፎ ስለደጋ መጋለጥ ስለሆነ መቆጠብ ያስፈልጋል ።

✖ ለላው ፊትን ወደ ዓረፋ ተራራ አዙሮ መስገድ ትልቅ ስህተት ነው ።

✓ በዱዓ ጊዜ ፊትን ወደ ቂበላ ማዞር ትክክለኛው ሱና ነው ።

ማና እንደደረሰ

ለመካ ቅርብ ወደሆነው ጀመረቱል ኩብራ መሄድ

ልክ ጀመረቱል ኩብራ እንደደረሰ ተልቢያ ማለት በማቆም የሚከተሉትን ማከናወን።

ከላይ የተዘረዘረው ቅደም ተከተል የተሻለ ሲሆን ማዘባቱ ምንም ችግር አይፈጥርም ።

ዙልሊጃ አሥር

ዙልሊጃ አሥር የዲድ አል አጃሐ ቀን የውመ ነክር (የእርድ ቀን) ይባላል

ከምድር ዙርያ የተሰባሰቡ ሙስሊሞች (ሐጃጆች) በተለየ መልኩ የዲድ አል አድሐን ቀን በከፍተኛ ደስታ በማክበር ለሐጃ ያበቃቸውን አላህ እያመሰገኑ ወደ አላህ ለመቃረብ ያዘጋጁትን ኩባት በማረድና ጀመረቱል ኩብራ (ዑቅባ) ላይ ጠጠር ከወረወሩ በኋላ በሚከተለው መልኩ አላህን በማተሰቅ ተከብራ ይላሉ ።

አላሁ አክበር አላሁ አክበር አላሁ አክበር
 ላእላሃ እላላሃ አላሁ አክበር ወሊላሂል ሐምድ
 ጀመራት ላይ በሚወረወርበት ጊዜ የአንዳንድ ሐጃጆች ስህተት።

✖ አንዳንድ ሐጃጆች ጠጠሩን ሽይጣን ላይ የሚወረወሩ አስመስለው ቁጭት እልህና ስድብ ይታይባቸዋል ይህ ሁሉ ስህተት ነው ጀመራት ላይ መወርወር የታዘዘው የአላህን ትዕዛዝ ለማክበር ብቻ ነው ።

✖ ጀመራት ላይ ትልልቅ ድንጋይ ፣ ጫማና ፣ እንጨት የመሳሰሉትን መወርወር ትልቅ ስህተትና ረሱል (ሰላሁዓልይሂ ወስለም) የከለከሉት በዲን ላይ ድንበር ማለፍ ነው።

✖ ጀመራት አካባቢ ግፍያ መፍነጠርና መረጋገጥ ትልቅ ስህተት ነው እያንዳንዱ ሐጃ ለወንድሙ ማዘንና መደጋገፍ ግዴታው ነው።

✖ ጠጠሮችም ትክክለኛው ቦታ ጉድጓድ ውስጥ መገባት አለባቸው ቋሚ ግድግዳውን ቢመቱትም ባይመቱትም ምንም ልውጥ የለውም።

✖ ሰባቱንም ጠጠር በአንድ ላይ መወርወር ትክክል አይደለም ሰባቱን ጠጠር አንድ ላይ መወርወር እንደ አንድ ጠጠር ነው የሚቆጠረው ፡ ትክክለኛው አወራወር እያንዳንዱን ጠጠር ለየብቻ ተከብራ እያስመ መወርወር አለበት ።

— ጀምረቱል ዓቀባ ላይ ጠጠር ቀወርውር ፀጉርን ከተላጩ ወይንም ክህጠሩ በኋላ የመጀመሪያው ተሐራል ስለተጠናቀቀ የእከራም ልብስ አውልቆ ወደ መደበኛ ልብስ ዘመመለስ

ወደ ጀመራት መሐድ

ተልበያ ማቆም

ጀመረቱል ዓቀባ ላይ ጠጠር መወርወር

ላዲድ ተከብራ ማለት

መስዋዕት (ሐድይ) ማረድ

ፀጉርን መላጨት ወይንም ማሳጠር

ከግጥም ሥጋ ግንኙነት በስተቀር በሊከራም ወቅት የተከለከሉ ነገሮች በመሉ ይፈቀዳሉ

የጀመራት አወራጫ

[1]

የዲድ ቀን ጠዋት ከመዝደሊፋ ወደ ሚና ከተመለሱ በኋላ የሚከተሉትን ማድረግ

ጀምራቱል ዐቀባ ላይ ብቻ ሰባት ጠባብ መወርወር
በእያንዳንዱ ውርወራ ተክቢራ ማሰማት
ጀምራቱል ዓቀባ

ወደ መነ

[2]

ሦስት ተክታታይ ቀኖች (እያመል ተሸሪቅ)

ሦስቱም ጀመራት ላይ በየቀኑ መወርወር ፡፡ አወራጩ መጀመርያ ትንሹ ጀመራት (ሱግራ) ከዛም መሐከለኛው ጀመራት (ውስጣ) ዘመጨረሻ ትልቁ ጀምራቱል (ዓቀባ) ላይ ይወረወራል፡፡ ሁሉም ጀመራት ላይ ሰባት ጠባብ ከተክቢራ ጋር መወርወር

ትልቁ ጀመራት ዓቀባ

150 ሜትር

መሐከለኛው ጀመራት ውስጣ

150 ሜትር

ትንሹ ጀመራት ሱግራ

ጠዋፈል ኢፋዳ

ጠዋፈል ኢፋዳ ካልተደረገ ሐጃ መሉ አይሆንም ምክንያቱም የሐጃ መሠረት ነውና።

— የእድ ቀን ጀምረቱል ዓቀባ ላይ ጠጠር ከተወረወረ በኋላ ጠዋፈል ኢፋዳ ሰማድረግ ወደ መካ ሐረም መስጊድ በመሄድ በካሶባ ዙርያ ሰዓት ዙር ጠዋፈል ኢፋዳ ይደረጋል።

በዚህ ቀን መተመቲፅ የሆኑ የሐጃ መሠረት ሰዕይ ያደርገሉ። አፍራድ ወይም ቃሪን የነዩቱ መጀመርያ ከጠዋፈል ቁዱም ጋር የሐጃ ሰዕይ ያሳደረጉ ከሆኑ በዚህ ቀን ያደርጋሉ።

— ጠዋፈል ኢፋዳ የሚኖር ሥራ አልቆ ወደ መካ ሲመለሱ ማድረግ ይቻላል።

የዓድ ቀን ጠዋፈል ኢፋዳ ከተደረገ በኋላ በኢሕራም ወቅት ከልክሎች በጠቅላላ ይፈቀዳሉ። ግብረ ሥጋንም ይጨምራል

አያመል ተሸሪቅ

አያመል ተሸሪቅ ዙልሐሻ አሥራ አንድ ይጀምራል

- የዲድ ቀን ጠዋፊል አፋዳ ከተደረገ በኋላ ሦስቱን ቀን (አያመል ተሸሪቅ) ሚና ለማድረግ ሐሻጆች ወደ ሚና ይመለሳሉ ።
- የፊሰን ወይንም የፕኮል አያመ ተሸሪቅ ሁለት ቀን ብቻ ማድረግ ይቻላል ለዚሁም አላህ በቁርአን እንዲህ ይላል ፡-

﴿وَأَذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَقْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا أَثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا أَثْمَ عَلَيْهِ لِيُنْزِلُ وَأَتَقَبَّلَ وَيُأْتِيَ أَحْمَرًا وَبَيَاضًا﴾
 ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَهُكُمْ إِلَهٌُ وَاحِدٌ ۚ تَعْلَمُونَ

ትርጉም ((በተቀመሩ ቀናትም ውስጥ (በሚና ጠጠርችን ስትወረወሩ) አላህን አውሱ በሁለት ቀናትም ውስጥ (አመሄድ) የተቻኑል ሰው በርሱ ላይ ኃጢአት የለበትም የቀየም ሰው በሱ ላይ ኃጢአት የለበትም (ይህም) አላህን ለፈራ ሰው ነው አላህን ፍሩ እናንተ ወደርሱ የምትለበሰቡ መኾናችሁንም ልወቁ፡፡))

ሱረቱል / አል ባቀሪህ 203

ሐሻጆች ማድረግ የሚገባቸው

- ሚና በሚታደርበት ቀን ከቀትር በኋላ ሦስቱም ጀመራት ላይ ጠጠር መወርወር
- በእያንዳንዱ ጠጠር ውርወራ ላይ ተክቢራ ማስማት
- ፋፃና ቢክር ማጠዛት
- ሳይታኮሉ ረጋ ብሎ ሥን - ሥርዐት መጠበቅ
- ከጭቅጭቅ ከግፊያና ከዐያፍ ቃል መቆጠብ

ዙልሐሻ
አሥራ አንድ

ዙልሂሻ
አሥራ ሁለት

ዙልሐሻ
አሥራ ሦስት

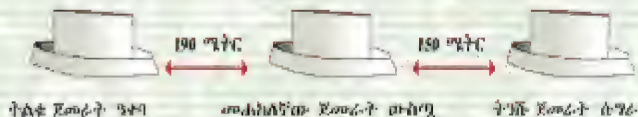
ጀመራት ላይ መመርመር

- ማንኛውም ሐጅ ትንሹንና መሐከለኛው ጀመራቶች ላይ ከወረወረ በኋላ ፊቱን ወደ ቁባላ እዙሮ እጆቹን ዘርግቶ ለግፊያና ለትርምር ለበብ ሳይሆን የፈለገውን አይነት ዱዓ ማድረግ ሱና ነው ።

ትልቁ ጀመራት (ዓቀባ) ላይ ከተወረወረ በኋላ የሚደረግ ዱዓ የለም።

- ዙልሐጂ አሥራዑለት ተቻኩሉ ሚናን ለቆ ለመውጣት የፈለገ ሦስቱም ጀመራት ላይ ጠጠር ወርውሮ ዑሐይ ከመግባቷ በፊት ሚናን ለቆ መውጣት አለበት ነገር ግን ሚናን ለቆ ከመውጣቱ በፊት ዑሐይ ከጠለቀችበት የግድ ዙልሐጂ አሥራ ሦስተኛው ቀን ሌሊት እድሮ ቀን ቀትር ላይ ሦስቱም ጀመራቶች ላይ ወርውሮ ሚናን ለቆ መውጣት ይኖርበታል።

ሚናን ለመልቀቅ ተቻኩሉ ጉዞ ከጀመረ በኋላ በመጀመሪያ ቀኑ ብመጊዝ ሚናን መልቀቅ አለበት መመለሱ ግዴታ አይሆንም።

የመሰናበቻ ጠዋፍ (ወዳሴ)

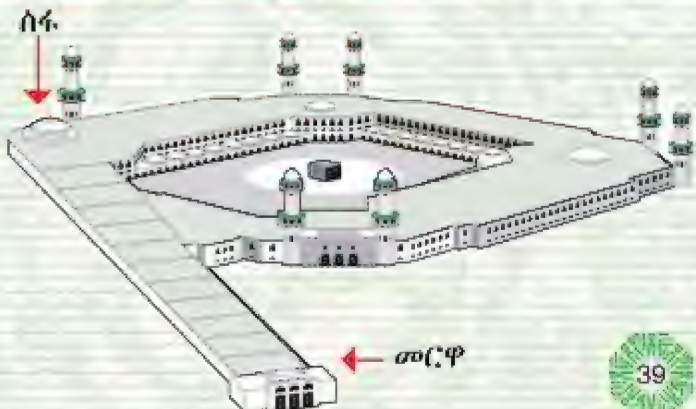
ሐጂዎች መሠረታዊ እና ግዴታ የሆኑትን የሐጅ ሥነ - ሥርዓቶች በጠቅላላ ካጠናቀቁ በኋላ ሚናን በመልቀቅ ጉዞ ወደ መከተል መከረማ በመገዝ ሐረም መስጊድ በአላህ ጥንታዊው ቤት ካሰባ ዙርያ የመሰናበቻ ጠዋፍ ያደርጋሉ ይህም የረሱልን (ሰለላሁ ዓለይኒ ወሰለም) ትዕዛዝ በማክበር ሲሆን ትዕዛዛቸውም ፡-

(አንዳችሁ የመጨረሻ ሥራውን በአላህ ቤት ሳያደርግ እንዳይገዝ ብለዋል)

የመሰናበቻው ጠዋፍ ከሐጅ ግዴታዎች የመጨረሻው ነው ፡፡

ማንኛውም ሐጅ የመሰናበቻውን ጠዋፍ የሚያደርገው ወደ ሃገሩ ሊመለስ ሲል መሆን አለበት ፡፡

በዚህ፣ እባቢዎ በወላድ ደም ላይ ያሉ ሴቶች ሲቀሩ የመሰናበቻ ጠዋፍ ማግኘትም ሐጅ መቀጠል አይገባውም ፡፡

የሐጅ መሠረቶች ግዴታዎች

4 የሐጅ መሠረቶች (አርካን)

- 1 ኢሕራም ማድረግ
- 2 ዓረፋ ላይ መቆም
- 3 ጠዋፍ (ጠዋፈል ሊፋፋ)
- 4 ሰዕይ ናቸው

ከሐጅ መሠረቶች (አርካን) ጋር ስንደሰው የጎደለውን እስከላማላ ድረስ ሐጁ መላውን ይሆን?

7 የሐጅ ግዴታዎች (ዋጀብ)

- 1 ከሚቃት ኢሕራም ማድረግ
- 2 ፀሐይ እስከጠልቅ ዓረፋ ላይ መቆም
- 3 መዝደሊፋ ማድረግ
- 4 የአያመል ተሽሪት ለፊቶችን ሚና ማድረግ
- 5 ጀመራት ላይ ጠጠር መወርወር
- 6 ፀጉርን መላጨት ወይም ማሳጠር
- 7 የመሰናበቻ ጠዋፍ ማድረግ

ከሐጅ ግዴታዎች የተወሰነ ማካካሻው መሆኑ ላይ በግልጽ ለራሱ ሳይበላለት ለመሆኑ ይሆናል።

ጌቶችን ብቻ የሚመለከቱ መመሪያዎች

ሴቶችን የሚመለከቱ የሐድ መመሪያዎች

ለወንድም ሆነ ለሴት ሐጂዎች መሟላት ያለበት

ለሴት ባል ወይም የሥጋ ዘመድ (መሕረም) መሟላት አለበት

ይኸውም ከሴቷ ጋር ለሐጅ መገዝ የሚችሉት ፡ ባሏ ፣ ወይም ዘላለም ሊያገቧት የማይችሉ ፡ እባቷ ፣ ልጇ ፣ ወንድሟ ፣ አጎቷ ፣ የጡት ወንድሟ ወይም የናቷ ባልና የባሏ ልጆች የመሳሰሉት ናቸው ።

ኢስላም መሆኑ

ለዚህም መረጃ ኢብኑ አባስ (ረዲዮሊሁ ዓንሁ) ክረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰሰም) ኹጥባ ላይ እንደሰሙት ፡ - (አንድ ወንድ መሕረም ከሌላት ሴት ጋር ብቻቸውን እንዳይሆኑ ፡ ሴቷም ብትሆን የስጋ ዘመድ (የማያገባት) ሳይኖራት እንዳትገዝ) ብለዋል።

የአዕምሮ ጤነኛ

— አንድ ሰው ተነስቶ የአላህ መልዕክተኛ ሆይ ባለቤቱ ወደ ሐጅ ሄዳለች እኔ ደግሞ በእንዲህ አይነቱ ዘመቻ ተሳታፊ ነኝ አላቸው ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰሰም) (ሂድ ከባለቤትህ ጋር ሐጅ አድርግ) አሉት።

ሰላላሁ ወጠን የደረሰ

ኢብኑ ዑመር (ረዲዮሊሁ ዓንሁ) እንዳሉት ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰሰም)

ነፃ የሆነ (ባርያ ያልሆነ)

(መሕረም የሌላት ሴት ምስት ቀን ለብቻዋ እንዳትገዝ) ብለዋል።

የገዝብም ሆነ የተለበት አትም ያለው

ቤተረሰብ መሰረዝ የተስማሙበት

ሴት ያለመሕረም ሐጅም ሆነ ወደ ሌላ ቦታ መገዝ የሚከለክለብቱ ሐዲሶች አሉ ሴት ያለ መሕረም ስትገዝ ብቻዋን ልትቋቋመው የማትችለው ብቱ ችግርና አደጋ ሊገጥማት ይችላል ፡ በገላም ሳይ የሚጠበቃት መሕረም ከሌላት በባልጌዎች በተላላ ልትጠቃ ትችላለች ።

በሴት መሕረም የግድ ማማላት ያለበት

ለሴት መሕረም የሚሆን ማማላት ያለበት

- ሴት መሕረም ነጥጎች ሐጂን በመከፈል ማስደረግ ትችላለች
- ሴት ሐጅ ስታደርግ የሚከተሉትን ማክበር አለባት ፡-

1 - የምታደርገው ሐጅ ፈርድ ሳይሆን ተጨማሪ (ጥፍል) ከሆነ የግድ የባሏን ፈቃድ ማግኘት አለባት ፡ ባልም ተጨማሪ ሐጅ የምታደርግ ሚስቱን ከፈለገ ማስቀረት ይችላል ።

2 - ሁሉም ዓለሞች እንደሚስማሙበት አንዲትሴት ሴት ልጇንም ሆነ ሌላ ሴት ለሐጅ እንደምትወክለው ሁሉ ወንድም ወክላ ሆኖ ማስደረግ ትችላለች።

3 - ሴት ቤሐጅ ገዛ ላይ እያለች የወር አበባ ወይንም የወላድ ደም ላይ ከሆነች ሐጂን በመቀጠል በነሶባ ዙርያ መዋፍ ማድረግ ብቻ ሲቀር ሌሎች ከወር አበባ የጠሩ ሐጆች ሴቶች የሚያደርጉትን ሁሉ ታደርጋለች ። በኢሕራም ኒያ ወቅት እንዲሁ ደም በመጣት ኢሕራም ማድረግ ትችላለች ፡ ኢሕራም ለማድረግ ከደም ንዑህ መሆን ግዴታ አይደለም።

4 - ሴት በኢሕራም ወቅት ወንዶች እንደሚያደርጉት ታደርጋለች ይኸውም ፡- መታጠብ ፣ ትርፍ ፀገሮችን ማፀዳዳት ፣ ጥፍር መቁረጥ ፣ ልዩ መዓዛ (ሽታ) የሌለው ቅባት ሰውነቷን መቀባት ትችላለች ፡ ለዚህም የሙእሚኖች እናት ዓሊሻ (ረዳያሏ ጥንሃ) እንዳሉት፡-

« ከፈሰል (ሰላሳው ዓለይሂ መሰለም) ጋር ስንገዝ በኢሕራም ወቅት ግንባራችን አካባቢ የተቀባነው ቅባት ቀልጦ በአንዳችን ፊት ላይ ሲፈሰ ረሰል (ሰላሳው ዓለይሂ መሰለም) እያዩ አይከሰኩትን ነበር) ብለዋል ።

መ-ሰሊም

የአሶምር፣
ጤንኛ

ለአሰላ መጠን
የደረሰ

ሴቶችን የሚመለከቱ የሰፎ መመሪያዎች

5 - ሴት ለኢሕራም ስትንይት ቡርቃ ወይም ኒቃብ ፊቷን ሽፍና ከሆነ ማውለት አለባት ።

ረሱል (ሰላላሁ ዓሳይሂ ወሰሰም)

(ኢሕራም ላይ ያልች ሴት ፊቷን በኒቃብ አትሸፍንም) ብለዋል

ቡርቃ ፡
ኒቃብ ፡
የእጅ ጊንት

ሰባዕድ ወንድ
የሚታይ
ጉጣጥና
ሰስ ልብስ

በተልቢያ
ጊዜድምፅን
ከፍ ማድረግ

ሴት ኢሕራም ላይ እያለች ባዕድ ወንድ አጠጉብ ቡርቃና ኒቃብ ባልሆነ በሻሽ መሰል ጨርቅ (ኸማር) ፊቷን መሸፈን አለባት የእጇን መዳፎችም ቢሆኑ ጊንት ሳትለብስ በቀሚሷ እጅጊም ቢሆን መሸፈን ይገባታል ። ሴት ፊቷም ሆነ እጇ ባዕድ ወንድ ሊያየው የማይገባ ንሳዋ ስለሆነ በሐጅም ሆነ በሌላ ቦታ መሸፈን ግዴታዋ ነው ።

6 - ሴት በኢሕራም ወቅት የፈለገችውን አይነት የሴት ልብስ መልበስ ትችላለች ። ይኸውም ፡ ጌጣጌጥ የሌለበት ፣ ከወንድ ልብስ ጋር የማይመሳሰል ጠባብ ያልሆነ ፣ የሰውነቷን ትርፅና ከውስጥ የለበሰችውን የማያሳይ ፣ ስስ ያልሆነ ፣ እግሯንና እጇን የማያሳይ አጭር ያልሆነ እንዲሁም ሰፊና እረኸም ቢሆን ይመረጣል ።

- ብዙ መስለም የዕውቀት ባለቤቶች እንደተስማሙበት ሴት በኢሕራም ወቅት መልበስ ያለባት እረኸም ቀሚስ ወይም ሸሚዝ ፣ የውስጥ ስራ ፣ ሻሽ ፣ ሽፍንም ሆነ ነጠላ ጫማ ሲሆኑ የልብሷ መልክ የግድ ልዩ የሆነ ለምሳሌ አረንጓዴ መሆን የለበትም ማንኛውም አይነት መልክ ፡ አረንጓዴ ፣ ቀይም ሆነ ጥቁር ሊሆን ይችላል ። ከሌሎችም ጋር ተቀያይሮ መልበስ ትችላለች ።

መግቢ - 3 / 328

7 - ሴት ከኢሕራም ኒያ በኋላ ድምዷን ለራሷ ብቻ እንዳሰማ ዝቅ አድርጋ ተልቢያ ማለት ሱና ነው በድምዷ ወንዶችን ልትፈትን ስለምትችል ከፍ ማድረግ ይጠላል ። ስለዚህም ነው ሴት አዛዥም ሆነ አቃም የማትለው ሴት በሰላት ወቅት ላይ ለመጠቀም እንደ ወንዶች ተስቢሊ ሳይሆን ጭብጨባ ነው የታዘዘችው ።

፪ኛው የሚመለከቱ የሐጅ መመሪያዎች

8- ሴት በጠዋፍ ወቅት መሉ ሰውነቷን መሸፈን አለባት ፣ ድምጿን ዝቅ ፣ አይኗን ሰበር አድርጋ በተለይ ሐጅረል አስወድና ሩክነል የማይ አካባቢ ከወንድ ሳትጋፋ ዳር ዳሩን ይዛ መጠወፍ አለባት ፣ ከወንዶች መሐል ጉብታ ስትጋፋና ስትተሸሸ ወንዶች ላይ ፈተና ስለምታመጣ ሐራም ነው ፣ ከተመቸ ካዕባው አጠጉብ ተጠግታ ሐጅረል አስወድ መሳም ሱና ነው ግን ለሱና ተብሎ በግፍያ ሐራም ውስጥ ላለመግባት መጠንቀቅ ያስፈልጋል ፣ ሐጅረል አስወድን ከሩቅ ካመላክተች በቂ ነው ።

9 - ሴቶች በጠዋፍም ሆነ በሰዕይ ወቅት በእርጋታ መሢድ አለባቸው የዕውቀት ባለቤቶች እንደተስማሙበት ጠዋፍ ላይም ሆነ ሰፋ መርጦ ላይ መርጥና ፣ የቀኝ ትከሻቸውን መገለፅ የለባቸውም።

መግኒ - 3 / 324

10 - ሴት በወር አበባ ላይ ስትሆንና ከጠራች በኋላ የምታደርገው፡ ሴት በወር አበባ ላይ እያለች ሁሉንም የሐጅ ሥነ - ሥርዓቶች ፡ አሕራም ፣ ዓረፋ ላይ መቆም ፣ መዝደሊፋ ማድረ ፣ ጀመራት ላይ መወርወር ትችላለች ካዕባ ዙርያ ልምታደርገው ጠዋፍ ግን የግድ ከወር አበባ መጥራት አለባት ።

ረስል (ሰላሳህ ዓለይሂ ጠሰለህ) ለዓሊሻ (ረዲየሷሁ አንሃ) (ሐጃጆች የሚያደርጉትን ሁሉ አድርጊ እስከተጠራ ድረስ ግን ካዕባን እንዳትጠውሩ) ብለዋታል

በግሪክ መሰረም የተስማሙበት

ማስታወሻ...

- ሴት ጠዋፍ ክጨረሰች በኋላ የወር አበባ በመጣባት ሳታቋርጥ ሰዕይ ማድረግ ትችላለች ፣ ሰፋ መርጦ ለመመላለስ ጠንፈ መሆን ግዴታ አይደለም ።

ከሌተብ ሙሉዊናት ፣ ጌቹ ባለቤ ፈውዛ

ወንዶች መሃል መጋፋት

ሩጫ

የቀኝ ትከሻን መገለፅ

ሴቶችን የሚመለከት የሐጅ መመሪያ

11 - ሴቶች መዝደሊፋ በሚያድሩበት ሌሊት በድካም ምክንያት ግፍያውን ከፈሩ እኩል ሌሊት ላይ ጨረቃ እንደጠለቀች ወደ ሚና መጋዝ ይችላሉ ሚና እንደደረሱ ትልቁ ጀመራት ላይ ሰባት ጠጠር ይወረውራሉ ።

12 - ሴት ለሐጅም ሆነ ለዑምራ የጣት እንጂ የሚያህል ክሙሉ የራስ ፀጉሯ ጫፍ ላይ ትቀርጣልች ሴት በሐጅ ሰበብ ሙሉ ፀጉሯን መላጩት አይፈቀድላትም።

አገገ ማለት የአንድ ጣት የላይኛው ክፍል ነው

ደካሞች በጊዜ ይሄዳሉ

ፀጉር ማሰጠር ብቻ

13 - በወር አበባ ላይ ያለች ሴት ትልቁ ጀመራት ላይ ጠጠር ወርውራ ፀጉሯን ከቆረጠች በኋላ ኢኮራሚ ስለሚፈታ ከባል ጋር ግብረ - ሥጋ ግንኙነት ሲቀር የኢኮራም ክልክሎች ሁሉ ይፈቀዳሉታል ምናልባት ፀጉር ካሳጠረች በኋላ ከጠዋራ አፋዳ በፊት ጠርታ ከባል ጋር ግብረ - ሥጋ ከፈፀመች ፈጻያ ግዴታ ይሆንባታል ይኸውም በግ አርዶ ለመከ ደሆች ማከፋፈል ነው ።

በወር አበባ ምክንያት ጠዋራ ወዳዕ ይነሳሉታል

14 - ከጠዋራ አፋዳ በኋላ የወር አበባ የመጣበት ሴት የመሳሰለችውን ጠዋፍ ትታ ወደሀገሯ መመለስ ትችላለች ለዚህም ዓሊሻ (ረዳያሏሁ ዓንሁ) ባወሩት ሐዲስ እንዲህ አሉ ሶፍያ ቤንት ሑያይ ጠዋራ አፋዳ ካደረገች በኋላ የወር አበባ መጣበት ሁኔታውንም ለረሱል (ሰለሳሁ ዓለይሂ ወሰለም) ነገርኳቸዉ እሳቸዉም ታድያ ልታዘዝዋን ነዋ **ፆ** አሉ እንም የአላህ መልክተኛ ሆኖ ጠዋራ አፋዳ አድርጋለች እኮ አልኳቸዉ እሳቸዉም (እንግዲያዉስ ትጋዝ አሉ) **ወንፊና መሰልም የተሰማውበት**

ኢሳት አባስ (ረዳያሏሁ ዓንሁ) ነብዩ **ሰለሳሁ ዓለይሂ ወሰለም** ለሰዎች የመጨረሻ ሥራቸው በአላህ ቤት እንዲሆን ሲያዘዙ በወር አበባና በወሊድ ደም ላይ ላሉ ሴቶች ብቻ እቀሰሉላቸው የመሰናበቻ ጠዋፍ ትታዉ መሄድ ይፈቀድላቸዋል ። **ወንፊና መሰልም የተሰማውበት**

የሐጅና ዑምራ ማብራርያ

የመዲና ዚያራ ሥነ - ሥርዓት

የረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) መስጊድ አዘዋዋር

መዲና ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) የተሰየሙበት (ሐ.ጃራ የወጡበትና) ተረጋግተው የኖሩበት ከተማ ነች።

መዲና የረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) መስጊድ ያለበት ሲሆን መስጊዱም ከሦስቱ ለዲባዳ ጉዞ ከተፈቀደባቸው መስጊዶች አንዱ ነው ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) (ለዲባዳ እስቦ) ወደ ሦስቱ መስጊዶች በስተቀር ጉዞ እንዳታቀኑ ብለዋል ። እነሱም

የሐረም መስጊድ (መካ)

ይህ መስጊድ (መዲና)

የአቅሳ መስጊድ ፍልስጥኤም ናቸው ብለዋል

የረሱልን (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) መስጊድ መጎበኘት ከሐጃ ጋር ምንም ግንኙነት የሌለው እና ግዴታም አይደለም ወደ መዲና ሲኬድ አሕራም አይደረግም አመቱን ሙሉ በረሱል ወትት መጎበኘት ይቻላል በእላህ ችርታ ወደተከበሩት ሐረሞች መካና መዲና የደረሰ ወደ መዲና መጎበራ የነበዩ (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) መስጊድ ውስጥ ለመስገድ መገዝ ይወደዳል እግረ መንገዱም ወደረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ቀብሮ ቀርቦ ሰላም ማለት ይፈቀዳል መዲና የነበዩ መስጊድ ውስጥ የተሰገደ ሰላት ሌላ ቦታ ከሚሰገድ ሰላት ሺ ጊዜ እጥፍ ይሆናል ፡

ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) መካ ሐረም ላይ የተሰገደ ሰላት ሌላ ቦታ ከሚሰገድ ሰላት መቶ ሺ ጊዜ እጥፍ ይሆናል ብለዋል።

መዲና የመልዕክተኛው ከተማ

ጎበኚ የመልዕክተኛው መስጊድ እንደደረሰ

- ወደ መስጊድ በሚገባበት ጊዜ ቀኝ እንፋስን አስቀድሞ በማስገባት እንዲህ ይላል

ቢስማላህ ወስላቱ ወስላም-ዓላ ረሱሰ-ላህ
 (አቡዘብላሂል ዓዚም ወወጅሁሁል ከሪም
 ወሱልጣኑሁል ቀዳም ሚኸይሳኒረጂም
 አላሁመ እፍቃሕ ሰ. አብዋቦ ረሕመቲክ)

ትርጉም (በሃያሉ ጌታ የተከበረ ፊትና የነባር ስልጣን ባለቤት
 በሆነው አላህ)
 ከእርጉሙ ሽይሳኒ ክፋት አጠበቃለሁ)

« አላህ ሆይ የእዝነቱህን በር ክፈትልኝ »

- ይህ ዴዓ ማንኛውም መስጊድ ሲገባ ይደረጋል

የመልዕክተኛው መስጊድ እንደተገባ

- መጀመሪያ ረከዓታይን ተሂዮተል መስጊድ ይሰንዳል ሰላቱ የረውዳ ክልል ውስጥ ቢሆን ይመረጣል ያለበለዚያ የተገኘው ቦታ መስጊድ ውስጥ ስንዶ ወደ ረሱል (ሰሰላሁ ዓላይሂ ወሰሰም) ቀብር በመሄድ ፊቱን ወደ ቀብር አዘሮ በርጋታና በዝንተኛ ድምፅ ስረሱል (ሰሰላሁ ዓላይሂ ወሰሰም) በሰላምታ ጀምሮ እንዲህ ይላል

« አሰላሙ አለይክ አይህ ነብዩ ጠራህመቲላሂ ጠባረኩቱህ አላሁመ
 አቲሁ አል ጠሰላ ጠልፈዲላ ጠብዓስሁ አልመቃመል መሕመዱ
 አለዘ ጠዓተሁ አላሁመ አጅዘሁ እን አመቲሂ አፍደል ጀዛፅ »

የረሱል (በሰላሁ ዓለይሂ ወሰሰም) መስጊድ አዘዘኛ

● በመቀመጥ ትንሽ ወደቀኝ ሂድ ብሎ ሳይሄድ የአባባዊ አልሰዲቅ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) ቀብር ፊትለፊት ቆሞ ሰላምታ አቅርቦ አላህ እንዲሞራቸው እንዲያዝገላቸውና እንዲወዳቸው ዱዳ ማድረግ።

● እንደዚህ ትንሽ ወደቀኝ ሂድ ብሎ የዑመር አብነል ዝግብ (ረዲያሏሁ ዓንሁ) ቀብር ፊትለፊት በመቆም ሰላምታ አቅርቦ አላህ እንዲሞራቸው እንዲያዝገላቸውና እንዲወዳቸው ዱዳ ማድረግ።

መዘግጋት የሚያስፈልገዎት

አንዳንድ የነበዩት (በሰላሁ ዓለይሂ ወሰሰም) መስጊድ የሚዘጋጁ ሰዎች የሚፈልጉት ስህተት በአሰላም መሠረት የሌለው እና በሰዘቅም(ረዲያሏሁ ዓንሁም) የማይታወቅ ድርጊት ነው ከስህተቶቹም

- ✘ በቀብሩ ትንሽ መሳካት እና በመስጊዱ ሃድግዳ ዙፋኑ መተሳሰት
- ✘ በዱዳ ጊዜ ፊትን ወደ ቀብር ማዞር የመሳሰሉ ስህተቶች ይታያሉ፤
- ✓ ትክክለኛው መንገድ በዱዳ ጊዜ ፊትን ወደ ቀብሩ ማዞር ብቻ ነው።

ሰፋዊነታችን የሚፈቀዱ ሰዓዎች

1- በቀፅ የሚባለውን መካከ መታብርን መዘየር፡- ምክንያቱም ብዙ ሰዓቶች የተቀበሩበት ሲሆን ከነሱም ውስጥ ምስተኛው ዝሊፋ ዑስማን ኢብኑ ዓፋን (ረዲየላው ዓንሀ) ይገኙበታል።

2 - የኡሁድ ስማዕታትን (ሹዓዳዎች) መዘየር ከነሱም ውስጥ የሹዓዳዎች አሰቃ ሐምዛ ቢን ኢብኑል ሙጠሊብ (የነብዩ (ሰላላው ዓለይሂ ወሰለም) የአጎት ልጅ) ይገኙበታል ለሁሉም አላህ (ሥራቸውን) ይውደድላቸውና ሁሉንም ሰላም በማለት ረሱል (ሰላላው አለይሂ ወሰለም) ለሰላላዎች በተባር ላይ ያስተማሯቸውን ዱዓ ማድረግ ይኸውም፡-

አሰላም አለይሁም አህል ዲያር ሚኔል ሙአሚኒን ወል ሙስሊሚን ወኢና ኢንሻአላሁ ቢኩም ላሒቁን ነስአሱላሃ ለና ወሰኩም አል አናያ። ትርጉም ፡- አሰላም አለይሁም ከሙአሚኖችና ከሙስሊሞች መካከ የሆናችሁ የዚህ መካከ መታብር ባለቤቶች ሆይ ለኛም ለናንተም አላህ ሰላሙን እንዲሰጠን እንለምንዋለን።

ሙስሊም እንደዘገበት

ሰላው ሰና

3 ረሱል (ሰላላው አለይሂ ወሰለም) እንዳደረጉት ወደ መስጊድ ቁባ ታጥቦ በመሢድ መስገድ ።

መስጂደል ቁባ በእስላም መጀመርያ የተገነባ መስጊድ ነው በውስጡ የሚሰገደው ሰላት ምንዳው ።

« ሱሂል ቢን ሐረፍ (ረዲየላው ዓንሀ) እንዳወራው ረሱል (ሰላላው አለይሂ ወሰለም) (ከዚህ ታጥቦ ወደ መስጊድ ቁባ በመሢድ የሰገደ ሰላቱ የዑምራን የሚያህል ምንዳ ያስገኛለታል) ብለዋል ።

ልላው ሁለት ትክክለኛ ሐዲሶች (ሱሒሐይን) ላይ ኢብኑ ዑመር እንዳወራት « ረሱል (ሰላላው አለይሂ ወሰለም) በንልቢያም ሆነ በእግር የቁባን መስጊድ ለመጎብኘት ሄደው ይሰግዱበት ነበር » ብለዋል

4 ከነዚህ መሳሪያዎች በስተቀር መዲና ጠቅላላ የሚገባኝ መስጊድም ሆነ ቦታ በእስላም ሽሪዓ አይታወቅም ።

ስለዚህ ፡- ማንም ሰው ምንም ላይጠቅመው መዲና ጠቅላላ ወደያና ወዲህ በመመላለስ ጊዜውን ባያቃጥልና ባይሰሩ ይሻለዋል ።

የኃብቱ (ሰላላው ዓለይቂ ወሰልፆ) መስጊድ፤

አስፈላጊ ጥያቄና መልስ (ፈታዋ)

ጥያቄና መልስ (ፈቃዋ)

ጥያቄ

አንዳንድ ሰዎች በአጠቃላይ ለሚመጡ ሐጃጆች ጅዳ ሲደርሱ ኢሕራም እንዲያደርጉ ያዘዛሉ ሰሎች ደግሞ ጅዳ ላይ ኢሕራም ማድረግ ይቃወማሉ። በዚህ ጉዳይ የትኛው ነው ትክክል ?

መልስ

— ሐጃጆች በጠቅላላ በአየር በባሕርም ሆነ በምድር ሲጓዙ ኢሕራም የሚያደርጉት በሚያቋርጡት ወይንም በሚቀርባቸው የሚታት ክልል ላይ ነው ። ረሱልም (ሰላላው ዓለይሂ ወሰለም) የሚታት ክልሎችን ሲወስኑ (ሐጅና ዑምራ ለሚፈልግ የነበሩ ነዋሪዎች እንዲሁም በነሱ በኩል ለሚመጡ) በማለት ንልህዋል። ጅዳ ግን ከጅዳ ውጪ ለሚመጡ ሚታት ሊሆን አይችልም። ጅዳ ሚታት የሚሆነው ለነዋሪዎችና ለተለያዩ ጉዳይ መቀተው ሐጅና ዑምራ ለሚፈልጉ መስለሞች ብቻ ነው ።

ዓብዱል ማዚን ቢን ማዝ ረሲመሳህ

ጥያቄ

— አንድ ሰው ሰራሱ ከዚህ በፊት ሐጅ አድርጎ ሰራተቱን ጊዜ ሐጅ ለማድረግ ነይሩ ዓረፋ ክደረሰ በኋላ የሐጅን ኒያ ለዘመዱ መቀየር ይችላል ወይንስ አይችልም ?

መልስ

— አንድ ሰው ሰራሱ ሐጅ ለማድረግ ነይቶ ኢሕራም ካደረገ በኋላ የትም ቦታ ቢሆን ለማንም ሰው ኒያውን መቀየር አይችልም ሐጅን ሰራሱ መጨረስ አለበት ። አላህም በቀርሕኑ

وَاتِمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ
مَوْرَةُ الْعَبْدَةِ

ትርጉም:- ((ሐጅና ዑምራን ለአላህ መሰሉ)) ብሏልና አል በተራሁ 196

ዓብዱል ማዚን ቢን ማዝ ረሲመሳህ

ሰራሱ ኢሕራም ከነዩተ ሰራሱ መጨረስ ግዴታው ነው መጀመርያ ሰራሱ ሐጅ ያደረገ ከሆነና ለሰው ከነዩተ ለነዩተለት ሰው መጨረስ ግዴታው ነው ፡

ዓብዱል ማዚን ቢን ማዝ ረሲመሳህ

ጥያቄ

እናቱ የሞተችው ገና ልጅ እያለው ነው። በእናቱ ሥም ሐጅ የሚያደርግ ሰው ተከራይቻላት አባቱም ሌሎች አላውቅም ነበር። ከዚህም እንደሰማቸው ግን እባቱ ሐጅ አድርጎል ተብያለው አባት ለመላጃቹ የግድ እራሱ ሐጅ ማድረግ አልቆነ ወይንስ ከባቱ በሰው ማስደረግ እችላለሁ።?

መልስ

በደንቡ መሰረት ለራስህ ሐጅ ካደረግክ በኋላ ደክመህም ቢሆን ለወላጆችህ ሐጅ ባታደርግላቸው የተሻለ ነው ያለበለዝያ ለሰው ከፍለህም ባታደርግላቸው ይቻላል። በተጨማሪ በኪራይ የወከለከውን ሰው ከሐጅ ጋር ዑምራም እንዲያደርግላቸው ማዘዝ መብትህ ነው ይህ ደግሞ ለነሱ በረካ ቢሆን የአገላጥም ሥራ ያማረ ይሆናል። እሳህ የኛንም የናንተንም ሥራ ይቀበል።

ጉባዔል ገዢን ቢን ግዝ ራሴመዮኃይ

ጥያቄ

እንዲት ሴት የወጀመርያ ፈርድ የሆነውን የሐጅ ሥህ - ሥርዓቶች በሚገባ ፈሳሚ መከር ያስወረወረችው ግን በሰው ነው ምክንያቱም አባት ልጅ ይዞ ነቁኒና በዚህ ጉዳይ ችግር አለው ወይ?

መልስ

∴ ምንም ችግር የለበትም በውክልና ማከወርወር ይቻላል በተለይ ለሴቶች ጀመራት ላይ መወርወር በጣም ከባድ ቦታ ነውና።

ጉባዔል ገዢን ቢን ግዝ ራሴመዮኃይ

ጥያቄና መልስ (ፈታኑ)

አንድ ሰው በሕይወት እያለ በውክልና ለራሱ ሐጅ ማስደረግ ይችላል ?

ጥያቄ

መልስ

:- በሕይወት እያለ ለራሱ ሐጅ የሚያስደርግ ሰው በጣም ዕድሜው የገፋ ወይም ሕመምተኛ ከሆነ በውክልና ሐጅ ማስደረግ ይችላል ከራሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንደተረጋገጠው :- አንዱ ሰው ለአባቱ « አባቱ ሐጅ ማድረግም ሆነ መጋዘ አይችልም ሐጅ ላድርግለት? ብሎ ሲጠይቅ (ለአባትህ ሐጅም ዑምራም አድርግለት) ብለውታል ::

ሌላዋ ሴትዋ ለራሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) አባቱ ሐጅ ግዴታ ሆኖበታል ሐጅ ለማድረግ ጉልበት የሰውም ስትላቸው (ለአባትሽ ሐጅ አድርገ) ብለዋታል ::

ጥቅምል ማዘዝ ሲን ባዘጋጅሎትህ

ጥያቄ

መልስ

አንድ ሰው ሐጅ እንዲደረግለት ሳይናዘዝ ቢሞትና ከሞተ በኋላ ሐጅ ሐጅ ይደርግለት ሚች ፈርድ የሆነው ሐጅ ይነሳልታልን?

ሙሰለም ሆኖ ለራሱ ሐጅ ያደረገ ልጅም ሆነ ሌላ ሰው ለሚች ሐጅ ካደረገለት የሚች ፈርድ የሆነው ሐጅ ይነሳልታል በሐዲስ እንደተረጋገጠው አብኑ ኦባስ (ረዲያላሁ ዓንዙ) እንዳውሩት ስትየዋ ለራሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) አንቱ የአላህ መልዕክተኛ ሆይ አባቱ ሽማግሌ በመሆኑ አላህ ፈርድ ያደረገውን ሐጅ ማድረግም ሆነ መንቀሳቀስ አይችልም እኔ ሐጅ ላድርግለት ? ብላ ስትጠይቅ (አዎን አድርገልት) ብለዋታል ::

ጥያቄ

አንድ ሐጅ የሚያደርግ ሰው ከጠዋራው አፋዳ በፊት ሰዕይ ማድረግ ይችላል ?

መልስ

የሐጁ አይነት መፍሪድ ወይም ቃሪን ከሆነ ከጠዋራው አፋዳ በፊት ከጠዋራው ቁዳም በኋላ የሐጅን ሰዕይ ማድረግ ይቻላል ረሱልም (ሰላላው ኃላዲያ ወሰለም) የመስዋዕት ክብት ከነዱ ስሐባዎች ጋር ከጠዋራው አፋዳ በፊት የሐጅን ሰዕይ አደርገዋል ። ሐጁ መተመቲዕ ከሆነ ግን ሁለት ጊዜ ነው ሰዕይ መደረግ ያለበት ይኸውም

አንደኛው መካ እንደገባ ለዑምራ የሚያደርገው ሰዕይ ሲሆን ሁለተኛው ለሐጅ የሚያደርገው ሰዕይ ነው ለሐጅ የሚደረገው ሰዕይ ከጠዋራው አፋዳ በኋላ ቢሆን ይመረጣል ምክንያቱም ሰዕዩ ለአፋዳው ተከታይ ነውና ነገርግን ከጠዋራው አፋዳ በፊት ሰዕይ ቢደረግም ምንም አይደለም ልዚሁም ረሱል (ሰላላው ኃላዲያ ወሰለም) ዘንድ አንድ ሰው ከጠዋፍ በፊት ሰዕይ አደረግኩኝ ሲላቸው ምንም አይደለም ብለውታል ።

ሐጅ የሚያደርግ ሰው የዓድ ቀን አምስት ሥራ መሥራት ይችላል

- 1 - ጀመረቱል ክብራ ሳይ ጠጠር መወርወር
- 2 - ማረጃ
- 3 - ፀጉርን መላጨት ወይም ማሳጠር
- 4 - ካሶን መጠጠፍ
- 5 - ሰዕይ ማድረግ ናቸው

- ሐጁ ቃሪን ወይም መፍሪድ ከሆነና ከጠዋራው ቁዳም በኋላ የሐጅ ሰዕይ ያደረገ ሲታር ክላይ የተጠቀሱትን ቅደም ተከተል መጠበቅ የተሻለ ነው ። ቅደም ተከተሉን ማቀያየር ምንም ችግር የለበትም ።

ጥያቄና መልስ (ፈቃድ)

ጥያቄ

ሰራሱ ዑምራ ካደረገ በኋላ በድጋሚ ለአባቱ ከተገዳም ኢሕራም ነደቱ ዑምራ ያደረገ ሰው ዑምራው ተቀባይነት አሰውን? ወይንስ ሌላጅ ኢሕራም ያደረገበት ክልል መመሰስ አለበት?

መልስ

ሰራሱም ዑምራ አድርገው ኢሕራምህን ከፈቃዕ በኋላ በሞት ለተለዩ ወይንም ለደከሙ አባትህ ከፈለግክ ተገዳም ሂደህ ዑምራ ማድረግ ትችላለህ ወደ መጀመርያው የሚቃት ክልል መመሰስ ግዴታ አይሆንብህም ።

በሳዑዲያ ሃክሚቶች ጽሕፈት

ጥያቄ

በኢሕራም ወቅት ድምፅን ከፍ አድረጎ መነሣት ይፀቃልን?

መልስ

መስሊም በማንኛውም ሥራ ላይ ድምፁን አስምቶ መነሣት የለበትም፡ ከነብዩ (ስለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንደተገኘው ኢሕራም ላይ ብቻ ድምፅን ከፍ አድረጎ መነሣት ይቻላል፡ በሰላትና በጠዋፍ ላይ ግን በኒያ ወቅት ፈፅሞ ድምፅን ማስማት የለበትም ይህን ያህል ልቦንድ ነይቻለሁ ይህን ያህል ልጠውፍ ነይቻለሁ ማለቱ በዲን ላይ ፈጠራ (በድዓ) ነው፡ በሰላትና በጠዋፍ ወቅት ድምፅ አስምቶ መነሣት የሚፈቀድ ቢሆን ራሱል (ስለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ለዑመታቸው ይገልፁት ነበር ስለፎችም ከሁሉም በፊት ይከተሉ ነበር ።

እንግዲህ ከነብዩም (ስለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሆነ ከሰላትዎች ያልተገኘ ነገር በዲን ላይ መጨመር ፈጠራ (በድዓ) ነው ራሱል (ስለላሁ ዓለይሂ ወሰለም) እንዲህ ብለዋል ፡-

(ከሁሉም ነገር የተጠላው መጥፎ ወራ ነው መጥፎ ወራ ደግሞ ፈጠራ ነው ፈጠራ ደግሞ ጥመት ነው) መስሊም

ለላው ሐዲስ (ከዲን ያልሆነ ነገር በዲናችን ላይ የፈጠረ (ወደራሱ ተመላሽ ነው) ተቀባይነት የለውም) ይኸው መስሊም የተሰማመዘት ሐዲስ

ለላው (ከዲናችን ያልሆነ ሥራን የሠራ ሥራው ተመላሽ ነው) መስሊም ነግረውታል

ጥያቄ

የማጠቃለያ ጠዋፍ (ጠዋራ ሊፋዳ) ጋር አብሮ በእያ
የመሰናበቻ ጠዋፍ (ጠዋራ ወዳዕ) አድርጎ ወድያውኑ
ወደመጠቀሱ ሃዘ መመለስ ይቻላል?

መልስ

ምንም ችግር የለበትም የሐድና ሥራ ሁሉ አጠናቆ ጠዋራ ሊፋዳ
የተረበቱ ሰው ለመሳፈር ከቸኩል ጠዋራ ሊፋዳና ጠዋራ ወዳዕ
በአንድ ላይ ነይቶ መጠወፍ ይቻላል ። ለየብቻ መጠወፍ ግን
የበለጠ ምንዳ ያስገኛል ።

ገጽ 4 ገጽ 13 ገጽ 11

ጥያቄ

እኔ የምኖረው ጅዳ ከተማው ጋር አብሮ ነው ሰባት ጊዜ ሐድ
አድርገዋለሁ ታዲያ አንድም ጊዜ የመሰናበቻ ጠዋፍ (ጠዋራ
ወዳዕ) ጠውረኝ አላውቅም ምክንያቱም ሰዎች ሐድና ነዋሪ
የመሰናበቻ ጠዋፍ የሰውም ሲሉ ስምቻለሁ ታዲያ ሐድ ትክክል
ነው ወይንስ እንዴት ነው?

መልስ

የጅዳ ነዋሪዎችም ሆኑ ሌሎች ከሐድ መልስ የመሰናበቻ ጠዋፍ
ማድረግ ግዴታቸው ነው መረጃውም ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ
ወሰለም) ለሐዲቺ ጻገኩር (ኩጥባ) ሲያደርጉ

(ማናቸውም ብትሆኑ የመጨረሻ የሐድ ሥራችሁ በእላህ ቤት
ሳታደርጉ እንዳትጊዙ) ይሉ ነበር

መሰል ሰላላ

ሲሆኑ ሐዲስ ላይ አብኑ አባስ እንዲህ ብለዋል

(ሰዎች የመጨረሻ የሐድ) ሥራቸው በእላህ ቤት እንዲሆን
ሲታዘዝ በወር አበባ ላይ ላሉ ሴቶች ብቻ ቀለልላቸውን ብለዋል

ጠዋራ ወዳዕ የተወሰነ ሐድ ማረጃ ግዴታ ይሆንዋል እርዳም በግ
ወይንም ፍፃሜ ሲሆን ለሰባት ሆኖ ግመል ወይንም በራ ማረጃ
ይቻላል የታረደውንም ለመሳ ድሆች አከፋፍሱ ከወሰኑ ጋር
አስተግፋር ማድረግ አለበት።

ጥያቄና መልስ (ፈታላ)

ጥያቄ

— እንደ ሰው ስምሳሌ ጠዋቁ ሲያደርግ አምስተኛው ዙር ግማሽ ላይ እያለ ፈርድ ሰላት ጅምሩ ስመስገድ ጠዋቁን ዚያቋርጥ ክስላት ይቋላ አምስተኛውን ዙር ካቆመበት ቦታ ነው የሚቀናለው መደን ግማሹን ዙር ሰርቦት እንደገና ከሐረፈል አስወድ እንደ አዲስ መጀመር አለበት ?

መልስ

በእንደዚህ አይነት አጋጣሚ ግማሹ ዙር መሰረዝ የለበትም ከአማም ጋር ስመስገድ ጠዋቁን ካቋረጡ ሰላቱ ሲያበቃ ካቋረጡበት ቦታ ነው መጀመር ያለበት።

በሳውዲያ የዓለሞች ቋሚ ኮሚቴ

ጥያቄ

እኛ አውስትራሊያ የምንኖር መስሊሞች በዚህ ዓመት ብዙ ሆነን ፈርድ የሆነውን ሐጅ ለማድረግ ስለምንፈልግ ተነስተናል ጉዟችንም ለምሳሌ የመጀመርያ መሳሻችን ሲድኒ ኩተማ ክቡን በአየር የምናልፍባቸው ኩተማች አቡዲቢ ፣ ባህራን ፣ ጅዳ ናቸው ታዲያ ኢሕራም የምናደርግበት ሚታታችን የት ነው ? ሲድኒ ኩተማ ላይ ነው ኢሕራም የምናደርገው መደን ያገኘው ቦታ ላይ ነው ?

መልስ

ሐጅም ሆነ ዑምራ ለሚያደርጉ ሁሉ ሲድኒ አቡዲቢም ሆነ ባህራን ሚታት ሊሆኑ አይችሉም ጅዳም ቢሆን ለነዋሪዎቹ ነው እንጂ ለእንደናንቱ አይነቱ ሚታት አይሆንም።

ረሱል (ሰላላው ዓለይሂ ወሰለም) የሚታት ቦታዎችን ሲጠቁሙ

(ሐጅና ዑምራ ለሚፈልግ ሰክልሱ ነዋሪዎች እንዲሁም በነሱ በነሱ ለሚያልፉ) ብለው ወስነዋል። ስለዚህ አየር ላይ ሆናችሁ የምታልፉበትን የሚታት ክልል ለአስተናጋጆች መጠየቅ አለባችሁ የሚታትን ክልል ኢሕራም ላናደርግ እናልፈዋለን ብላችሁ ክስጋችሁ መጀመርያ የሚታት ክልል ላትደርሱ ለዑምራም ሆነ ለሐጅ ኢሕራም መሆኑ ትችላላችሁ።

ለኢሕራም ለመዘጋጀት መታጠቡን ፣ መበጃጅትና የኢሕራም ልብስ መልበስን የተመቻችሁ ቦታ ማድረግ ትችላላችሁ።

በሳውዲያ የዓለሞች ቋሚ ኮሚቴ

ጥያቄ

ቂራን ንይቶ ሐጅና ዑምራን አንድ ላይ አድርጎ በግ አርዶ ሲያበላ ሳይያምም መካን ለቆ ራት ወዳሉ ቦታ የተጋዘ ምን ማድረግ አለበት?

መልስ

ማረድ ግዴታው ነው እራሱም ሆነ ሌላ ታማኝ ወኪል መከተል መብረማ ላይ ለቂራን ብሎ አርዶ ለመካ ደገዎች አከፋፍሎ ለራሱም በልቆለት ለራሳቸውም ከዛው ላይ ለስጦታ መቀነስ ይችላል ፡ እርዳታ ካልቻለ ባለበት ቦታ እስር ቀን መያም አለበት ፡፡

በሳቡዲያ የዓለሞች ቋሚ ኮሚቴ

ጥያቄ

አንድ ሐጅ አድራጊ የሐጅ መወረቶችንና ግዴታዎችን ሁሉ አጠናቆ ጠዋራል ኢፋዳን ጠዋራል ጠዋራ ብቻ ቀርቶት የሐጅ መጨረሻ ቀን መያም አያመል ተሽሪት ሁለተኛው ቀን ጠዋራል ኢፋዳ አድርጎ በኒያ ለጠዋራል ጠዋራም ይሆንኛል ብሎ ከሳቡዲ አረቢያ ውጪ ጠዳሚዋርባት ሃገር ቢመለስ ይጠቃለታል? ፡

መልስ

ጉዳዩ እሱ እንደሚለው ሆኖ ጠዋራል ኢፋዳ አድርጎ በቀጥታ መካ ከተማን ለቆ የሚወጣ ከሆነ ይጠቃለታል ምክንያቱም ጠዋራል ኢፋዳ ሲነዩት ለኢፋዳም ለወዳጅም ብሎ መነዩት ይችላል ከዛ በፊት ግን ለመጨረሻ ጊዜ ጀመራቸው ላይ ሁሉ ከወረወረ በኋላ መሆን አለበት፡፡

በሳቡዲያ የዓለሞች ቋሚ ኮሚቴ

ጥያቄና መልስ (ፈቃዋ)

ጥያቄ

መፍሪድ ሆኜ ሐጅ ሳደርግ ዓረፋ ከመሄደጄ በፊት ጠዋፍና ሰዕይ ካደረግኩኝ በኋላ ከዐረፋ ስመልስ ከጠዋራል አፋዳ ጋር ሰዕይ ማድረግ ይገባኛል ወይ ?

መልስ

ሐጅ መፍሪድ ስለሆነ በዚህ በቂ ነው ፡ ዑምራና ሐጅን እቆራኝቶ ቃሪን የነየተ ከሆነም መካ እንደደረሰ ጠዋፍና ሰዕይ አድርጎ በኢሕራሙ ከቆየ መፍሪድም ሆነ ቃሪን ኢሕራሙን ሳይፈታ ያደረገው ሰዕይ በቂ ነው ሌላ ሰዕይ የለባቸውም እስከ ዙልሐኝ ስምንት ኢሕራሙን ሳይፈታ የዓድ ቀን የሚያደርገው ጠዋራል አፋዳ ብቻ ይበቃዋል ። ቃሪን ከሆነ የመስዋዕት ኩብቱን (ሐዲይ) ካረደ በኋላ ጠዋራል አፋዳ ብቻ ነው የሚያደርገው። ሁለት ጊዜ ሰዕይ ማድረግ የሚገባው ዑምራና ሐጅን እንድ ላይ የሚያደርግ (መተመቲዕ) የነየተ ብቻ ነው ። ይኸውም ፡ ለዑምራ ነይቶ ጠዋፍና ሰዕይ ካደረገ በኋላ ኢሕራሙን ፈትቶ እንደገና ሌሐጅ ኢሕራም ሲያደርግ ሌላ የሐጅ ሰዕይ ይኖርበታል ።

በሳውዲያ የዓሊግማት ቋሚ ኮሚቴ

ጥያቄ

ሐጅም ዑምራም ሳይፈልግ ወደ መካ መገዝ ምን ችግር አለባት ?

መልስ

ሐጅም ሆነ ዑምራ ሳይፈልግ ወደ መካ የሚገባ ነጋዴ ፣ ሠራተኛ ፣ ፖስተኛ ፣ ሾፈርም ሆነ ሌሎች በፍላጎታቸው ካልሆነ በስተቀር መካ ስለሚገኙ የግድ ኢሕራም ያድርጉ አይባልም። ሐዲስ ሰሐኤ ላይ እንደተዘዘው ረሱል (ስለላሁ ዓለይሂ ወስለም) እንዳበራሩት (ለሚቃት ክልል ነዋሪዎችና ከነሱ ወገን ላልሆኑ በነሱ በኩል ለሚያልፉ ሐጅና ዑምራ ለሚፈልግ) ብለዋል ። ከዚህ የምንረዳው በሚቃት በኩል የሚያልፍ ሐጅም ሆነ ዑምራ የማይፈልግ ከሆነ ያለኢሕራም ማለፍ ይቻላል ማለት ነው ። ይህም አላህ ሰባርያው ስለሚያዝን አግርቶለት ነው ።

ጥያቄ

መልስ

መታመኑ በይገም ቃሪን የሆነ ሐጅ ለመስዋዕት (ሐድይ)

የሚመን እርሱ ነገሩን ምን ማድረግ አለበት ?

መተመኑ በይገም ቃሪን ሆኖ ማረድ ያልቻለ የግድ ሦስት ቀን ሐጅ ላይ ሰዓት ቀን ወደ ቤተሰቡ ሲመሰስ ባጠቃላይ አሥር ቀን መያም አለበት ሐጅ ላይ የሚያማቸውን ሦስት ቀኖች ከረለገ ከዙልሒቷ ስምንት በፊት ወይም ሦስቱን አያመል ተሸሪቅ መያም ምርጫ አለው አላህም በዋርዓኑ ሲገልፅ ፡-

وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ ۚ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ ۚ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَلَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۚ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ۚ فَمَا فِي الْحَجِّ وَسِعَةً إِذَا ارْتَضَيْتُمْ مِنْ ذَلِكَ ۚ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلًا بِحَاظِرِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْقَوْمِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَآغْلَتْ أَعْيُنُهُمْ فَلَاحِقٌ لَهُمْ لُغْوُ الْحَرَامِ ۚ يَوْمَ يُعَذِّبُ اللَّهُ النَّاسَ فِي هَؤُلَاءِ أَجْلًا ۚ وَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَإِنْ كُنَّ عَشْرَةَ كَأَمَلَةٍ ۚ ذَلِكَ

ትርጉም (ሐጅና ዑምራም አላህ መሉ ብትታገዱም ከሃድይ (ከመሥዋዕት) የተገራውን (መሥዋዕት) አለባችሁ ሀድየም እስኖራው እስከሚደርስ ድረስ ራሶቻችሁን አትላጩ ከእናንተ ውስጥ በሽተኛ ወይም በራሱ እውነት ያለበት የሽን ሰው (ቢላግ) ከያም ወይም ከምዕዋት ወይም ከመሥዋዕት ቢላ አለበት ፀጥታም ባገኛችሁ ጊዜ እስከ ሐጅ በዑምራም የተጣቀመ ሰው ከሐድይ የተገራውን (መሥዋዕት) አለበት ያላገኘም ሰው ሦስትን ቀኖች በሐጅ ወራት ሰዓትንም በተመለሳችሁ ጊዜ መያም አለበት ይህች አሥር (ቀናት) ናት ይህም (ሕግ) ቤተሰቦቹ ከክልሉ መስጊድ አትራቢያ ላልሆኑ ነው አላህም ፍፋ አላህም ትጣት ብርቁ መሆኑን ዕውቁ ፡)) ሐረፉል አል ፀፋሪ 195 በ-ሽሪ ላይ አ-መል መ-አሚን ዓሊጂ እና ኢብኑ ሁመር (ረዲየሲቱ ዓንዝም)

(አያመል ተሸሪቅ መያም ለማንም አልተፈቀደም መስዋዕት (ሐድይ) ማንቅረብ ላልቻለ ብቻ ሲቀር) ብለዋል ፡-

- የረለገ ከግረፋ ቀን በፊት ሦስት ቀኖች መያም የተመረጠ ነው ምክንያቱም የግረፋ ቀን ማብራር ሱና ነው ረሱልም (ሰላላሁ ንሳይሂ ወሰሰም) የግረፋ ቀን ግረፋ ላይ አናጥረዋል መያምም ከአዲስዋል ሦስቱን የተጠቀሱትን ቀኖችም ሆኑ ወደ ሀገር ሲመለሱ የሚያመኑት ሰዓት ቀኖች አከታትሉም ሆኑ አለያይዩ መያም ይቻላል ፡-

وَسِعَةٌ إِذَا ارْتَضَيْتُمْ

ማረድ ያቀተሙ ስማረቷ ለውን ከመስመን አሥር ቀን መያም የተሸለ ነው፡፡ ከኪታብ ተሕላቂት ወልእጃህ

ጥያቄና መልስ (ፈቃድ)

ጥያቄ

በሐጅ ወቅት ሴት የወር አበባ ሰረዘው እንዲቆምላት ወይንም እንዲዘንደላት ኪኒን መጠቀም ትችላለችን ?

መልስ

ሴት በሐጅ ወቅትም ሆነ በረመዳን ክስው ጋር ለመቆም የወር አበባን የሚያቆም ኪኒን መጠቀም ትችላለች ኪኒን ከመውሰዱ በፊት ግን የህክምና ባለሙያ ማማከር አለባት።
ጥያቄ

ጥያቄ

ከሐጅ ወርች በፊት ሚቃት የደረሰ ምን ማድረግ አለበት ?

መልስ

ሚቃት የደረሰ ሰው በሁለት መልኩ ይታያል ፡-
አንደኛ - ከሐጅ ወርች ውጪ ለምሳሌ በሻፊንና በረመዳን ሚቃት የደረሰ ትክክለኛው ሱና ለዐምራ ብሎ ኢሕራም አድርጎ በልቡ ነይቶ ለበይክ ዐምራ ወይንም አላሁመ ለበይክ ዐምራ በማለት ደጋግሞ ተልቢያ ይላል መካ የአላህ ቤት እንደደረሰ ካፈላውን ሰባት ጊዜ ይጠውራውና መቃመ ኢብራሂም አካባቢ ረከዓተይን ሰግዶ ሰዕይ ለማድረግ ወደ ሰፋ መርዋ መመላለሻ ይሂዳል ሰዕዩን እንደጨረሰ የራሱ ፀጉሩን ተሳፍቶ ወይንም አሳጥሮ ዐምራው ተጠናቀቀ ማለት ነው በመቀጠል በኢሕራም ወቅት የተከለከሉት ሁሉ ይፈቀዳሉታል።

ሁለተኛ - በሐጅ ወርች ማለትም ሸዋል ፣ ቡልቃፅዳ እና የመጀመርያዎቹ የቡልሐጃ ዘጠኝ ቀኖች እሥረኛውን ሌሊት ጨምሮ ሚቃት የደረሰ ሦስት አይነት አማራጮች አሉት ይኸውም ሐጅን ለብቻ ማድረግ ፣ ዐምራ ለብቻ ማድረግ፣ ሐጅና ዐምራን እንድላይ ማድረግ ናቸው።

ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) በቡልቃፅ ወር የመሰናበቻውን ሐጅ ለማድረግ ሚቃት ሲደርሱ ለሰሐቦቻቸው ሦስቱን የሐጅና ዐምራ አፈፃፀም (ጉሰካ) ነው ያስመረጧቸው ፡

-ለላው ከሐጅ ወርች ውጪ ሚቃት የደረሰ ክብት ያልነዳ ከሆነ ለዐምራ ነይቶ በተብራራው መሠረት ይፈቃዳል ረሱልም (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ለሰሐቦቻቸው ወደ መካ ሲታረቡ ክብት ላልነዳት ኢሕራማቸውን ለዐምራ እንዲያደርጉ በማዘዝ መፈቀዱን አረጋግጠውላቸዋል ።

ከሲታብ ተሕቲቅ ወልኢያህ በሼኽ ዓብዱል ማዚዝ ቢን ባዝ

ጥያቄ

እናቲ ልዩሜዋ የገፋ ቢሆንም ሐጅ ለማድረግ ትፈልጋለች ነገር ግን ከብሯት የሚገዟ የሰጋ ዘመድ (መስከረም) የሰባትም መሐረም ቢገኝም መጨመሩ በጣም ሃናረ ነው ይከብራል ታዲያ ምን ማድረግ አለብን ?

መልስ

ሰባት በሶድሜዋ አረጋዊ ሆነችም ወጣት ያለመሐረም ሐጅም ቢሆን መሃድ አይፈቀድላትም ስለዚህ ሐጅም ግድታ አይሆንባትም ፡ ከመስከረም ጋር ለመገዝ ከተላካላት ሐጅ ማድረግ አለባት ምናልባት ሐጅ ሳታደርግ ከሞተች በግንዛቤ ሐጅ ማስደረግ ይቻላል ወይንም አንድ ዘመዱ ገንዘቡን ለገሶ ሐጅ ቢያስደርግላት በጣም የተወደደ ሥራ ነው።

ገበየሁ ገቢየ ሲገ ገቢ

ጥያቄ

በአንድነት አይነት ሁኔታ ነው በመክል ማስመርመር የሚቻለው ? ለመሳየጉ በመክል ማስመርመር የማይቻልበት ቀን አለ ወይ ?

መልስ

ሁሉም ጀመራቶች ላይ በውክልና ማስመርመር ይቻላል እነሱም - ለሕመምተኛ ፣ ለደካማ ፣ ለደህንነቷ የምትሰጋ እርጉዝ ሴት ፣ ሕፃን የሚጠብቅላት የማታገኝ አጥቢ እናት ፣ - ሽማግሌዎችና አረጋውያን ሲሆኑ ሐጅ ለሚያደርጉ ሕፃናትም አላጻጊዎቻቸው ወይንም መባቱዎቻቸው ሲወረውሩላቸው ይችላሉ።

- ውክልና ወስዶ የሚወረውረው ሰው በአንዱ ጀመራት ላይ መጀመርያ ለራሱ ወርውሮ በማስከተል ለተወከለው ሰው ይወረውራል በዚህ መልኩ ሁሉንም ጀመራት ያሳርሳል ።

- ውክልናውን ወስዶ የሚወረውረው ሰው የሚያደርገው ሐጅ ፈርድ ሳይሆን ተጨማሪ (ጥፍል) ከሆነ ውርወራውን ከራሱም ሆነ ከተወከለበት ሰው ቢጀምር ምንም ልውጥ የለውም ዋናው መዘንጋት የሌለበት ውክልናውን ወስዶ የሚወረውረው ሰው ሐጅ እያደረገ መሆን አለበት በወቅቱ ሐጅ ያላደረገ ሰው ሊሐጃጃች ውክልና ወስዶ መመርመር አይችልም ።

ገበየሁ ገቢየ ሲገ ገቢ

ጥያቄና መልስ (ፈታኅ)

ጥያቄ

በወር አበባ ወቅት ሳልጠራ አንጻንድ የቁርአን ተፍሲፎችን እንባለው ለመሆኑ ችግር አለበት? በዚህ ሥራዬስ ወንጀልኛ እሆናለሁ?

መልስ

«በብዙ ዓሊሞች እንደሚስማሙበት በወር አበባና በወሊድ ደም ወቅት ያሉ ሴቶች ማንኛውንም እይነት ኪታብ መቅራት ሲችሉ ቁርአንንም ቢሆን ገፁን ሳይከት ቢቃላቸው መቅራት ይችላሉ። ቁርአንን ፈፅሞ መቅራት የማይችለው ጄኑብ የሆነ ሰው ነው። ጄኑብም ቢሆን ግን ምናልባት ከቁርአን አንቀፅ ከመሐሉ መቅራት ይችላል።»

በሐዲስ እንደተረጋገጠው ረሱል (ሰለላሁ ዓለይዚ ወሰሰም) ከጆናባ በስተቀር ቁርአን ለመቅራት የሚያግዳቸው ነገር አልነበረም።

ጥያቄ

ቡምራ በማደርግበት ጊዜ ክልክል መሆኑን ሳላውቅ ሴቶች ፊታቸውን የሚሸፍኑበትን ቡርታ (ኒቃብ) ለበስኩኝ ታደድ አሁን ለስዘተቱ ማጥፋሽው (ከፋራው) ምንድን ነው?

መልስ

ቡርታ (ኒቃብ) ሴቶች ፊታቸውን የሚሸፍኑበት በአናት የሚታሰር ጨርቅ በኢስራም ወቅት ክልክል ነው። በኢስራም ወቅት ኒቃብ የለበሰች ሴት ፊዲያ ግዴታ ይሆንባታል ይኸውም በግ ማረድ ወይም ስድስት ምስኪን ማብላት ወይም ሦስት ቀን መያም ናቸው ነገር ግን ፊዲያውን ለመገስ ቅድመ ሁኔታ (ሸርጥ) አለው ሸርጡም በኢስራም ወቅት ኒቃብ ያደረገችው ሽረግዊ ደንቡን ባለማወቅ ወይም እረስታ ከሆነ ፊዲያ መገስ የለባትም ፊዲያ ግዴታ የሚሆንበት በኢስራም ወቅት ክልክሎችን አውቆ የተጻፈረ ብቻ ነው።

ዱዓ

ረሱል (ሰላላህ ፡ ሃሳይሂ ወሰሰም) እንዳሉት ምርጥ ዱዓ ማለት የዓረፋ ቀን ዱዓ ሲሆን እኔና ነብያቶች ከተናገርናቸው ምርጥ ቃል ብዙው የሚከተሉትን በቅሰዋል፡፡

ላኪላሃ ኢሳአህ ወሰሰደቡ ላሽራሰሰቡ
ሰታልሙልኩ ወሰሰሁ ሐምሩ
ፍሕዬ ወዮማቱ ወዘወ ሃሳ ኩሴ ሽይኢን ቀዳር

ሌላው በሐዲስ እንደተረጋገጠው ረሱል (ሰላላህ ፡ ሃሳይሂ ወሰሰም) አላህ ዘንድ የተወደዱት ቃላት አራት ናቸው ፡- ብለዋል፡፡ እነሱም፡-

ሰብሐንሲህ ወልሐምሩ ሲላህ
ወላኢላሃ ኢሳአህ ወሳሁ አከበር

- ይህንን ቢክር ዘላብ ሳይባኩን በተሞና መደጋም የተወደደ ነው ፡፡ በተጨማሪ በዚህ ሰብከረው ቀን የታወቁ ዱዓዎችንና ቢክሮችን ማብባት በጣም ተገቢ ነው፡፡ ከዱዓዎችም ፡-

- ሰብሐንሲህ ወቤሐምሩሂ ሰብሐንሲሂል ዓዘም
- ከጉድሰት የወራው አላህ ምስጉን ነው የወራው አላህ ክቡር ነው - ላኢላሃ ኢላ እንተ ሰብሐክክ ኢኒ ኩቱ ሚሂሊሚን
- ንጉሱ በ/ሙተር ጌታ የለም የጠራህ (አላህ) ሆይ እኔ ከቡዳጌ ነኝ
- ላኢሊሃ ኢሳላህ ወሳንሰውዬ ኢላ ኢያሁ ለሁ ኒሶማ ወለሁል ፈድል ወለሁል ሰናኤል ሐሰን

- ከአላህ በስተቀር ጌታ የለም ከሰ በስተቀር ማንንም እንገዛም ዘጋ በረከትና ውሳኔ ሌላ ብቻ ነው

- ላኢላሃ ኢሳአህ ሙሽልሲን ለሁዲን ወለሁ ክሪሃል ካፈሪን ፡፡
- ከአላህ በስተቀር ጌታ የለም ምንም እንኳን ካፈሮች በጠለም ሃይማኖት ፍፁም ሌላ ብቻ ነው

ላሐውሉ ወላ ቁፀተ ኢላ በላህ
አላህ የሌለበት ሐይልም ሆነ ጥግራ የለም

● ረቦና አጥና ፊዱንያ ሐሰነተን ወራል አሽረተ ሐሰነተን ወቂና አሳበናር ፡፡ ጌታችን (አላህ) ሆይ በዱንያ ያማረውን ስጠን በአሽራም ያማረውን ስጠን ከአላት ትጣሽም ጠብቅ ፡፡

وَقُلْ أَتُفَوِّقُونَ شَيْئًا إِلَّا أَلَّوْا سُبْحَانَ رَبِّيَ عَن مَّا يَدْعُونَ ۚ

ትርጉም ((ጌታችሁም አለ ፡- ለምኑኝ እቀበላችኋለሁና እነዛ እኔን ከመገዛት የሚከራሩት ተዋራጆች ሆነው ገንዘምን በእርግጥ ይገዛሉ፡፡)) ስራተል አል ጋፈር ወ ረሱል (ሰላላህ ፡ ሃሳይሂ ወሰሰም) (ሃዋላ ጌታችሁ የሚያፍር ለጋሽ ነው ወደ እሱ የተዘረጉ የዛርያውን እጆች ባደጁን መመለስ ያፍራል ነበሰዋል ረሱል (ሰላላህ ፡ ሃሳይሂ ወሰሰም) ሙስሊም በዱዓው ውስጥ ዘመድ መቀረጥና ወንጀል ሳይቀላቅል ሲለምን ከሦስት ነገር አንዱን ሳይሰጠው አይቀርም (ይኸውም) ዱዓው ውጤቱ ይዘገያል ፤ ወይንም ለአሽራው ይቀመጥሳል ፤ ወይንም የዱዓው ተመጣጣኝ የሆነ አደጋ ይመክትላታል ፡፡

ስሐባችም ታድቻ ዱዓ እናጣ ? ሲሆ አላህ ውሳኔው የጣ ነው አሳቸው

የዱዓ ሥነ ሥርዓት

- ፍጹም ስላላህ መሆን
- ዱዓ ሲጀምሩና ሲጨርሱ ስላሁን እያመሰገኑና እያወደሱ በረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰላም) ላይ ሰላዋት ማውረድ ፡፡
- ሳይጠራጠሩ በዕኑ አቋም ዱዓዬን ይተበላኛል ብሎ መመኘት
- በዱዓ ወቅት ልብን መሰብሰብ
- በችግርም ሆነ በደስታ ጊዜ ዱዓ ማብዛት
- ከስላህ በስተቀር ወደ ማንም ዱዓ ያለማድረግ
- በራስ ላይ በዜተሰብ በልጅና በንብረት ላይ መጥፎ ዱዓ ያለማድረግ
- ድምፅን ዝቅ አድርጎ ሳይሞሁ በስላህ ፍራቻ ዱዓ ማድረግ
- በሰሩት ወንጀል ጥፋተኞችን አምኖ ስላላህ ምህረት መጠየቅ ያገኙትንም ፀጋ ከስላህ መሆኑን አጠቆ ማመስገን
- በዱዓ ወቅት ከይዩልኝ መራት ከሁሉም ሀሳብ ነፃ ሆኖ ቤተመስብ በተስፋና በፍራቻ ዱዓ ማድረግ
- የበደሉትን ሰው በደሉን መካስና ተውበት ማድረግ
- ዱዓን ምስት ጊዜ መደጋገም
- በዱዓ ጊዜ ሁለት እጆችን መዘርጋት
- ከተመቸ በዱዓ ጊዜ ጡዳዕ ማድረግ
- በዱዓ ጊዜ ረጋ ብሎ ከስላህ ጋር ሥነ - ሥርዓት መጠበቅ

ረሱል (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰላም)

(ዱዓ ዒባዳ ነው)

የዱዳ ሥነ ሥርዓት

- ለሰው ዱዳ ከማድረግ በፊት መጀመርያ ለራስ ዱዳ ማድረግ ምሳሌ :- አላህ ሆይ ማረኝ እክልንም ማረው ማለት።
- አላህን ባማሩ ስሞቹና በላቁ ባሕርያቱ እማላጅነት ዱዳ ማድረግ ወይንም ዱዳ የሚያደርገው ሰው እራሱ የሰራውን ኸይር ሥራ አስታውሶ እየጠቀሰ ዱዳ ማድረግ ወይንም በሕይወት ባለና አጠገብ በሚገኝ ሷሊህ ሰው ዱዳ ማስደረግ።
- የሚበሉት የሚጠጡትና የሚለብሱት ሁሉ ሐላል መሆን አለባቸው።
- ዝምድናን በመቁረጥ ወይንም ወንጀል በሆኑ ነገሮች ዱዳ ያስማድረግ።
- ዱዳ የሚያደርግ ሰው በመልካም እያዘዘ ከመጥፎ የሚከለክልና ከወንጀል የራቀ መሆን አለበት።

ዱዳ ተቀባይነት ያልባቸው ጠቅቶች

- በምሽት ላይ
- ከሰላቶች በኋላ
- ከአባንና ከእቃም መካከል ባለው ጊዜ
- በተለይ በመጨረሻ ሊሶ ሊሊት
- ዝናብ በሚጥልበት ጊዜ
- በጄምዓ ዕለት በመጨረሻው ክፍለ ጊዜ
- ከእውነተኛ ኒያ ጋር የዘምዘም ውሃ ሲጠባ
- በሰጁድ ጠቅት

ዱዓ ተቀባይነት ያገኛቸው ወቅቶች

- መስለም ለመስለም ወንድሙ ዱዓ ሲያደርግ
- የዓረፋ ቀን የሚደረግ ዱዓ
- መስለምን በተሰበሰቡበት የዳዕዋ ቦታ
- የመንገደኛ ዱዓ
- ሷሊሐ ልጅ ለወላጆቹ የሚያደርገው ዱዓ
- ከውዱዕ በኋላ በሱና የሚደረግ ዱዓ
- ትንሹ ጀመራት ላይ ጠጠር ከተወረወረ በኋላ
- መካከለኛው ጀመራት ላይ ጠጠር ከተወረወረ በኋላ
- ካዕባ ውስጥ የሚደረግ ዱዓ (ሂጅር የሚባለው ክልል ውስጥ የሰገደ የካዕባው ውስጣዊው ክልል ነው)
- የሰፋ ኮረብታ ላይ የሚደረግ ዱዓ
- የመርዋ ኮረብታ ላይ የሚደረግ ዱዓ
- መዝደሊፋ መሸዓረል - ሐረም ላይ የሚደረግ ዱዓ

መስለም ያለአንዳች ጥርጥር ምንግዘም የትም ዑታ ቢሆን ከዱዓ መለየት የለበትም

— ጥራት የተገባው እላህ ለባርያው በጣም የቀረበ መሆኑን በቁርአን ሲገልፅ ፡-

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ
إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

ትርጉም ((ባርቶም ክኔ በጠየቁህ ጊዜ (አንዲህ በላቸው) ፡- እኔ ቅርብ ነኝ የለማኝንም ፀሎት በለመኝ ጊዜ እቀበለዋለሁ ስለዚህ ለኔ ይታዘዙ በኔም ይመኑ እነሱም ሊመሩ ይከጀላልና፡)) አለ በፉራህ 186

ነገር ግን በዱዓ የተለየ ወቅት ፡ ጊዜና ፡ ሁኔታን መምረጥ የተሻለ ነው

የተመረጡ ዲዛይኖች

በዓረፋ በመዝረፍ እና በሌሎችም ዘታዎች የሚደረጉ ተስማሚ ዲዛይኖችና ሌሎችም እንዳመችኑቱ የሚደረጉ ዲዛይኖች።

አላህ ሆይ

በሐይማኖቱ በዓለማዊ ሕይወቱ በቤተሰቡ እና በንብረቱ ሰላምና ምህረት እጠይቅሃለሁ።

አላህ ሆይ ዝናቤን ሸፍንልኝ ፣ ከፍርሃት አረጋጋኝ አላህ ሆይ ክፊት ለፊቱ ፣ ከበስተጓዳዬ ፣ ከበስተቀኝ ፣ ከበስተግራዬ ፣ እና ከበስተላዬ ጠብቶኝ ። ከበስተታችም ከሚገጥመኝ እንክን በህያልነትህ እጠበቃለሁ ።

አላህ ሆይ

ለአካላቱ ጤና ስጠኝ ፣ አላህ ሆይ ። ለመስማዬ ጤና ስጠኝ ፣ አላህ ሆይ ። ለማይበት ጤና ስጠኝ ፣ ከአንተ በስተቀር ጌታ የለም ፣ አላህ ሆይ ። አንተ ጌታዬ ነህ ከአንተ በስተቀር ጌታ የለም የፈጠርክኝ አንተ ነህ እኔ ባርያህ ነኝ ።

አላህ ሆይ እኔ የቻልኩትን ያህል ላንተ ልግ በገዛሁት ቃልና እድራህን በማከበር ላይ ነኝ ከሰራሁት ወንጀል በአንተ እጠበቃለሁ የዋልክልኝ ዐጋ ከአንተ መሆኑን አምናለሁ ፣ በሰራሁትም ወንጀል አምናለሁ ማረኝ ወንጀልን ከአንተ በስተቀር ማንም አይምርምና ። አላህ ሆይ ። ከሃዘንና ከጭንቀት በአንተ እጠበቃለሁ ፣ በዕዳ ተሸንፎ (ተዘናቆ) በእስጨናቂ ወንድ ከመስቃየት በአንተ እጠበቃለሁ ።

አላህ ሆይ ። ይህንን ቀን መጀመርያውን አስተካክለሁ ፣ መሐከሉን መልካም ዕድል ያለበት አድርገው ፣ መጨረሻውን የተዋግለት አድርገው ። አንተ አዋኝና ሩሕሩሕ ሆይ በዱንያም ሆነ በእጁ መልካሙን እጠይቅሃለሁ ።

አላህ ሆይ

የፈረድከውን እንድጠድ ፣ ከሞት በኋላ እንድደሰትና ወደ ተከበረው ፊትህ በማየት እንድረክ ፣ ካንተ መጥናኝትን እንድናጥቅ እጠይቅሃለሁ ። ጌታዬ ። ከሚጎዳ ጠላት ፣ ከሚያጠም ፈተና ጠብቶኝ ፣ ጌታዬ ። እንዳልበድልም እንዳልበደልም ፣ ድንበር እንዳልጥከም እንዳይጣስብኝም ፣ ምሕረት የሌለው ስህተትና ወንጀል ከመስራት በአንተ እጠበቃለሁ።

ጌዳ ማለት ሂሳብ ነው

አላህ ሆይ በዕድሜ መግፋት የጃጀ እንዳልሆን በአንተ እጠበቃለሁ ። አላህ ሆይ ፡ ለተሸለ ሥራና ፀባይ ምራኝ ወደ ተሸለው ከአንተ በስተቀር ማንም አይመራም ፡ መጥፎውን እስመግድልኝ መጥፎውን ከአንተ በስተቀር ማንም አያስመግድም ።

አላህ ሆይ በሃይማኖቱ እስተካከለኝ ፣ በቤቴን እስፋልኝ ፣ ሲሳዬን ባርክልኝ ፣ ጌታዬ ፡ ከችግር ፣ ከመዘናጋት ፣ ከወርደትና ከመናጠኑት በአንተ እጠበቃለሁ ። ጌታዬ ሆይ ከከህደት ፣ ከማፈንገጥ ፣ ከጥመት ከይስመልኝ እና ከይቀልኝ በአንተ እጠበቃለሁ ። ጌታዬ ሆይ ፡ መስማት ከመሳን ፣ ከዲሳት ፣ ከቁምጥናና ከመጥፎ በሽታዎች በአንተ እጠበቃለሁ።

አላህ ሆይ ለነፍሴ እንተን ፍራቻ ስጣት አጥራትም እንተ የተሸልክ አጥሪ ነህ ፣ እንተ የነፍሴ የበላይዋ እና ጌታዋ ነህ ። አላህ ሆይ ፡ ከማይጠቅም ዕውቀት ፣ እንተን ከማይፈራ ልቦና ፣ ከማትጠግብ ነፍስ ፣ ተቀባይነት ከሌለው ዱዓ በአንተ እጠበቃለሁ ።

አላህ ሆይ ከሠራሁት መጥፎም ሆነ ካልሰራሁት መጥፎ በአንተ እጠበቃለሁ ፡ አላህ ሆይ ፡ ፀጋህ እንዳይርቀኝ ፣ ጤናዬ እንዳይተየር ፣ ከድንገተኛ ብላህ ፣ ከሁሉም ቅጣትህ በአንተ እጠበቃለሁ ።

አላህ ሆይ ከእልቂት ፣ ከማሽቆልቆል ፣ ከመጥለቅለቅ ፣ ከታጠልና ከእርጅና በአንተ እጠበቃለሁ ።
 - ጌታዬ ሆይ ፡ ሞት ሲመጣበኝ ሽይጣን እንዳይጠጋኝ በአንተ እጠበቃለሁ ። ጌታዬ ሆይ ተናድፎ ከመጥቅ በአንተ እጠበቃለሁ ። ጌታዬ ሆይ ከማይለቅ ስግግግግግ በአንተ እጠበቃለሁ።

የተመረጡ ዱናዎች

አላህ ሆይ ከመካፎ ፀባይ ፣ ሥራ ፣ ፍላጎትና በሽታ በአንተ እጠበቃለሁ ፣ ጌታዬ ሆይ በፅዳ ጫና ከአስጨናቂ ወንድ ፣ በጠላት ከመዋረድ በአንተ እጠበቃለሁ ።

አላህ ሆይ ሃይማኖቱን አብጅልኝ ለጉዳዬ ሁሉ መከታተል ነውና ፣ ዱናዬን አብጅልኝ መኖርያዬ ነውና ፣ አኼራዬን አብጅልኝ መመለሻዬ ነውና ፣ የሕይወት ዘመኔ መልካሙን ሁሉ የሚጨምር አድርገው ሞቲን ከሁሉም ሽር የሚያሰርፈኝ አድርገው ፣ ጌታዬ ሆይ እርሻን ተቃዋሚዬን እንዳትረዳ ፣ ደግፈኝ ተቃዋሚዬን እንዳትደግፍ ። ጌታዬ ምራኝ ስትመራኝም ገር አድርግልኝ ።

አላህ ሆይ አንተን የሚያስታውስ ፣ አንተን የሚያመሰግን ፣ ትሰማክክን የሚቀበል ዘወትር ለአንተ የሚታዘዝ ፣ ሁሉ ወደ አንተ ተመላሽ ፣ አድርገኝ ። ጌታዬ ። ተወብቱን ተቀበል ህጢያቱን አጠብልኝ ፣ ልመናዬን ተቀበል ፣ ሞቤን (መመርያዬን) አፅናልኝ ፣ ልቦናዬን አትናልኝ ፣ አንደበቱን አስተካክለው ፣ በልሴ ያለውን ተናዳጅነት አስወግድልኝ ።

አላህ ሆይ በእቋሜ እንድወና ፣ በትሰማክህ ላይ ቆራጥ እንድሆን እጠይቅሃለሁ ። ጌታዬ ሆይ ። በሰጠኸኝ ሀጋ እንዳመሰግን ፣ ላንተ መዝቡን እንዳላምር እጠይቅሃለሁ ። ጌታዬ ሆይ ። ሰላማዊ ልቦና ፣ እውነተኛ አንደበት ፣ እጠይቅሃለሁ ፣ ጌታዬ ሆይ አንተ ከምታውቀው ጥና ነገር እጠይቅሃለሁ ፣ ሽርንቱን ከምታውቀው ነገር በአንተ እጠበቃለሁ ፣ አንተ በምታውቀው ሁሉ ምህረት እጠይቅሃለሁ አንተ የተሰጠረን አዋቂ ነህና።

አላህ ሆይ መንገዴን አሳውቀኝ ፣ ከነፍሴ ሽር ጠብቀኝ ፣ አላህ ሆይ ። መልካም ሥራ እንድሰራ መጥፎን ሥራ እንድተው ድሆኝን እንድጠድ ፣ እንድትምረኝና እንድታዘንልኝ እጠይቅሃለሁ ፣ ጌታዬ ሆይ ። ባርኛህን ለመፈተን ስትፈልግ ከሚፈተኑት አታድርገኝ ወደ አንተም ውሰደኝ ።

አላህ ሆይ ውዴታህን ፣ አንተን የሚወዱትን ውዴታ ፣ ወደ አንተ ውዴታ የሚያታርጡ ሥራዎችን እጠይቅሃለሁ ፣ አላህ ሆይ ። የተሻለውን ቀያቂ ፣ የተሻለውን ፣ ዱና ፣ የተሻለውን ውጤት ፣ የተሻለውን ምንጃ ፣ እጠይቅሃለሁ ። ጌታዬ ። በእማኔ ፅኑ አድርገኝና ሚዛኔን አክብረው ፣ አማኝነቱን አረጋግጥልኝ ፣ ደረጃዬን ከፍ አድርገው ፣ ሰላቴንና ሊዛጃዬን ተቀበለው ፣ ስህተቴን ማረኝ ። ጌታዬ ። ከፍ ያለውን የጅንት ደረጃ እጠይቅሃለሁ ።

ዳዓ ማለት ዲላዳ ነው

አላህ ሆይ መከፈቻውም ማጠቃለያውም ሁለመናው ያማረውን መጀመርያውም መጨረሻውም ውጪም ጠላትም ያማረውን ከፍ ያለውን የጀነት ደረጃ እጠይቅሃለሁ ።

አላህ ሆይ አንተን ማወደሉን ከፍ እንድታደርገው ፣ ወንጀሉን እንድታራግፍልኝ ፣ ልቤን እንድታጠራልኝ ፣ ነውሬ (አውራቴ) እንዲጠበቅ ፣ ወንጀሉን እንድትምረኝ እጠይቅሃለሁ ።

አላህ ሆይ መስማያዬን ፣ የማይበትን ፣ ፀባዬን ፣ ቤተሰቤን ሕይወቴን ፣ ሥራዬን እንድትባርክልኝና መልካም ሥራዬን እንድትቀበለኝ እጠይቅሃለሁ ። ከፍ ያለውን የጀነት ደረጃ እጠይቅሃለሁ ። አላህ ሆይ ፡- ከአስጨናቂ ፈተና ፣ ከዘቀጠ ጥመት ፣ ከመጥፎ ውላኔህ ፣ በጠላት ከመዋረድ በአንተ እጠበቃለሁ ። አላህ ሆይ ፡- እንተ ልብን ገለባባዊ የሆነክ ጌታ ልቤን በሃይማኖትህ የፀና አድርገው ። አላህ ሆይ ፡- እንተ ልብን የምትመራ ጌታ ልባችንን በትዕዛዝህ ላይ ምራት ።

አላህ ሆይ ጨምርልን እንጂ እንዳትቀንሱብን ፣ ለግለን እንጂ ፣ አትንላን ፣ ሥጦን እንጂ እንዳትከልክልን ፣ ምረጠን እንጂ አትምረጥብን ።

አላህ ሆይ ጉዳያችን በጠቅላላ በመጨረሻው ያማረ አድርገው ከዱንያ ውርደት ከአሺራ ትጣቱ አርቀን ።

አላህ ሆይ በእኛ እና አንተን በማመፅ መካከል የሚጋርደውን ፍራቻህን ለግለን ፣ ጅነት የሚያደርሰንን አንተን መታዘዝ ስጠን ፣ በዱንያ የሚገጥመንን ችግር የምናቀልበትን ጥርጥር የሌለውን እምነት ስጠን ፣ በሕይወት እስካለን በምንሰማበት በምናይበትና በጥልቀታችን እጠቃቅመን ይሆንኑ ለወራሾቻችን አድርገው ፣ ብቀላችንን በበደሉን ላይ ብቻ አድርገው ፣ በጠላቶቻችን ላይ ድል አቀናጅን ፣ ዱንያን ትልቁ ጭንቃችንና የዕውቀታችን መጨረሻ አታድርገው ፣ የሚገጥመንን አደጋ በዲናችን ላይ አታድርገው ፣ በወንጀላችን ለበብ አንተን የማይፈሩ ለኛ የማያዘኑትን አትሹምብን።

የተመረጡ ዲሳዎች

አላህ ሆይ ወደ እዝነትህ የሚያቀርብ ሥራ ፣ ቅርብ ምህረትህን ፣ ከበኝ ነገር ሁሉ መጠቀምን ፣ ከወንጀል ሁሉ መራትን ፣ በጀነት ማሸነፍን ፣ ከእሳት መጠበቅን ፣ እጠይቅሃለሁ ።

አላህ ሆይ ወንጀላችንን ሳትምረን ፣ ነውራችንን ሳትሸፍንልን ፣ ከጭንቃችን ሳትገላግልን ፣ ብድራችንን ሳትከፍለው ፣ በጭንዎህ ሆነ በአፄራ እንቱ የምትወደውና ለኛ የሚጠቅመንን ጉዳያችንን ሳታሳካው እንዳትተወን ፣ እንቱ የአባዮች አባዩ ነህና ።

አላህ ሆይ ከእንቱ በሆነ እዝነትህ ልቤን እንድትመራው ፣ ንግዬን እንድታጠናክርልኝ ፣ የባክነውን እንድትሰበስብልኝ ፣ የራቀኝን እንድትጠብቅልኝ ፣ የፊትሰራቱን ክፍ እንድታደርግልኝ ፣ ፊቱን እንድታፈካልኝ ፣ ሥራዬን እንድታጠራልኝ ፣ መንገዬን እንድታመላክትኝ ፣ የሚመጣብኝን ፈተና እንድትመልሰው ፣ ከሁሉም ሽር እንድትጠብቁኝ እጠይቅሃለሁ።

አላህ ሆይ የፍርዱን ተን ማሸነፍ ፣ በተድላ መኖር ፣ የሸሂዶችን ደረጃ ፣ ከብዙዎች መቀራኝት ፣ ጠላትን ድል መንሳት እጠይቅሃለሁ ።
— አላህ ሆይ ፡ በእጣኔ ላይ ጤና ፣ በመልካም ፀባይ ላይ ኢማን ፣ ድል የሚያስከትል ስኬት ፣ ከእንቱ የሆነ እዝነት ፣ ከእንቱ የሆነ ሰላም ፣ ምህረትና ውድቃህን እጠይቅሃለሁ።

አላህ ሆይ ጤናና ምህረትህን ፣ ያማረ ፀባይና በፈረደከው ወዶ መቀበልን እጠይቅሃለሁ ፣ አላህ ሆይ ከኛል ሽር ፣ በቁጥጥርህ ሥር ባሉ ተንቀሳቃሾች ሽር ሁሉ በእንቱ እጠበቃለሁ ። ጌታዬ በቁጥጥርህ መንገድ ላይ ነው

አላህ ሆይ ንግግራን ትሰማለህ ፣ ያለሁበትን ታያለህ ፣ ሚስጥራንም ገሃዴንም ታውቀዋለህ ፣ ከጉዳዩ ካንቱ የሚደበቅ ቅንጣት ታካል የለም ፣ እኔ አላዘኝ ፈላጊ ፣ ተረጿና ተጠጊህ ፣ ወንጀልኛና ፈረሪ ፣ ሁሉ ወንጀሉን የሚያምን ነኝ ። ጌታዬ የምስኪን አለማመን እለምንሃለሁ ፣ የወንጀልኛ የተዋረደ በማሪ የፈራን የተሳዳ ሰው አለማመን እለምንሃለሁ ፣ እንቱን አቀርቅሮ ሰውነቱን አዋርዶ ባፍንጫው የተደፋ ሰው ልመና እለምንሃለሁ።

ዱዳ ማለት ዲባዳ ነው

የተላፋሪ ዱዳ

بِسْمِ اللَّهِ ، الْحَمْدُ لِلَّهِ

سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّا لَنَرَاهُ لَمُغْلِبُونَ ﴿١٤﴾
 الحمد لله ، الحمد لله ، الحمد لله ، الله أكبر ، الله أكبر ، الله أكبر ،
 سبحانه اللهم اني ظلمت نفسي فاغفر لي فإنه لا يغفر الذنوب إلا أنت

የመንገደኛ ዱዳ

الله أكبر ، الله أكبر ، الله أكبر

سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّا لَنَرَاهُ لَمُغْلِبُونَ ﴿١٤﴾
 اللهم إنا نسألك في سفرنا هذا البر والتقوى ، ومن العمل
 ما ترضى اللهم هون علينا سفرنا هذا واطوئنا بعده ، اللهم
 أنت الصاحب في السفر والخليفة في الأهل ، اللهم إني أعوذ
 بك من وعاء السفر وكآبة المنظر وسوء المنقلب في المال والأهل
 وإذا رجعت قاله وزاد فيهن: **آييون ، تاشيون ، عابدون ، لربنا حامدون**

ሩከነል የማኒና ሐጀረል አስፀድ መከከል የሚደረግ ዱዳ

رَبَّنَا إِنَّا فِي الْذُّلِّ نَاكِرَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٥﴾

ሰፋና መርዋ ከረብታውኝ ላይ ተቁም የሚደረግ ዱዳ

لَمَّا دَنَا ﴿١٦﴾ مِنَ الصَّفَا قَرَأَ ﴿١٧﴾ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ

أبدأ بما بدأ به الله .. فبدأ بالصفا ..

فصعد عليه حتى رأى البيت فاستقبل القبلة، فوجد الله وكبره وقال
 لا إله إلا الله وحده لا شريك له ، له الملك وله الحمد وهو على
 كل شيء قدير ، لا إله إلا الله وحده ، أنجز وعده ، ونصر عبده
 وهزم الأحزاب وحده

ثم دعا بين ذلك . قال مثل هذا ثلاث مرات وفعل على المروة
 كما فعل على الصفا .

የተከበራችሁ ሐጃጆች

እንተ ከሩትና ከስምጥ ሸለቆ እቋርጠህ የመጣህ ሐጅ ሆይ

ይህ ሐጅ የተሟላ እንዲሆን ትልቅ ምንዳ እንድታገኝበት ወንጀልህ እንዲማር ጥፋትህ እንዲሰረዝ ደረጃህ ከፍ እንዲል አላህ በኪታቡ ባዘዘውና ነብዩ መሐመድ (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) በሱናቸው ባመለከቱት መሠረት በተሟላ መልኩ መከናወን አለበት። ሐጃም የተጠበቀ እንዲሆን ኩተክለክሉ ነገሮች ፣ ከማፈንገጥ ፣ ከጭቅጭቅና ከሁሉም ወንጀል መራቅ ያስፈልጋል ።

ምንዳው ጀነት የሆነው ሐጅል መብሩር ለማግኘት የሐጅ ደንቡና ግዴታው ተጠብቆ ከሁሉም ወንጀል ነፃ ሆኖ ወደ መልካምና ጥሩ ሥራ የሚገፋፋ መሆን አለበት ።

ዓሊሞች እንደሚሉት ሐጅል መብሩር ማለት በሐጅ ወቅት አላህ ወንጀል ያደረጋቸውን ነገሮች ሁሉ የተከለከለ ማለት ነው ይላሉ ።

ስለዚህ እኛ ለዚህች አማኝ ሕይወትህ የምንመኝልህ በሃያሉ አላህ ቁርአን ተመርተህ በመልክተኛው መስጠፋ (ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም) ሱና ተዳችተህ አጠገብህ ሳጥላቀላቁህ መስሊሞች ምሳሌ በመሆን ከሐጃጆች ጋር ያለህ አቀራረብ ፍፁም ወንድማዊ መሆን አለበት።

በመጨረሻም በአላህ ፈቃድ ሐጅህም የተሞጣለት (መብሩር) ድካምህም የሚያስመሰግንህ (መሽኩር) እንዲሆን ወደ ቤተሰቦችህም እናትህ እንደወለደችህ ቀን ንፁህ ሆነህ ወንጀልህ ተምሮ እንድትመለስ እንመኛለን።

ሐጅ አድርገህ ወደ ሃገርህ ስትመለስ ነፍስህ አላህ ወደጠላው ወንጀል በጠራችሁ ቁጥር የሚከተሉትን አስታውሱ ።

- በዛዕባ ዙርያ ስትጠውፍና ሰፋ መርዋ ስትመለስ አስታውስ
 - ዓረፋ በቆምክበት ቀን ከአላህ እዝነትና ምህረት እየተመኘህ ያደረግከውን ዱዓ አስታውስ።
- ምናልባት እነዚህ ትውስታዎች ወንጀል ከመስራትና በአላህ ላይ ከማመፅ ይከለክሉህ ይሆናል ።

ሁሉንም መወሰን ለሚችለው አላህ የሁሉንም ሐጅ መብሩር መሰላየን መሽኩር እንዲያደርገው እንለምነዋለን።

ማጣቀሻ

1	የጉዞ ሥነ/ሥርዓት	8
2	ኢሕራም	10
3	የኢሕራም ክልሎች	12
4	በኢሕራም ወቅት የሚከለከሉ ነገሮች	14
5	የሐጅና ዑምራ ማብራሪያ	17
6	የዑምራ አደራረግ	19
7	የሐጅ አፈፃፀም	27
8	የዙልሒሻ ስምንተኛው ቀን	28
9	የዙልሒሻ ዘጠነኛው ቀን	30
10	ሙዝደሲፋ	32
11	ዙልሒሻ ስሥረኛው ቀን	34
12	ጠዋፈል አፋዳ	36
13	አያመል ተሽሪቅ	37
14	ጠዋፈል ወዳዕ	39
15	የሐጅ መሠረቶችና ግዴታዎች	40
16	ሴቶችን የሚመለከት ደንብ	41
17	የነብዩን (ሲ.ዓ.ወ) መስጊድ ዚያራ	47
18	አስፈላጊ ጥያቄና መልስ	53
19	ዱዓ	67

